

06/2021

danske bio analytikere

MULTIKULTUR OG GRUPPEDYNAMIKKER
Hvad er på spil, når vi samarbejder på tværs af etniciteter?
// side 08

HURRA!
Kun halvt så mange rapporterer mobning i Region Hovedstaden som for fire år siden
// side 14

SØREN BROSTRØM
Corona-generalen kommer også på IFBLS verdenskongres i Bella Center
// side 18

Join the labrae

**Bioanalytikernes
verdenskongres
24.-28. august
i Bella Center**

*Mød blandt
mange andre*

Se mere side 18

Tissue-Tek® H&E Staining Kit

*Sakura's technology
for high-quality, consistent staining
and barcode for track & trace*

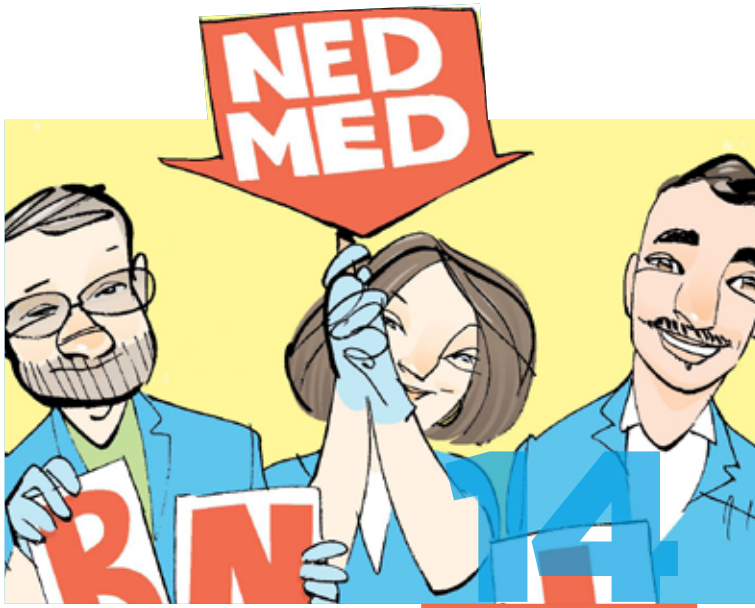

continuous innovation for pathology

Næste fagblad har deadline den 3. august. Redaktøren er igen til stede fra den 26. juli, hvor henvendelser besvares, og der kvitteres for modtaget stof til bladet.

Med venlig hilsen fagbladets redaktion

juni 2021

- 06 dbio noter:**
- 08 FAGLIG: Samarbejde på tværs af etniciteter**
Studerende samarbejder på tværs af etniciteter, men det ser ud til, at der kan opstå udfordringer i gruppesamarbejdet.
- 14 Færre bioanalytikere er udsat for mobning**
Antallet er halveret på fire år, viser en ny APV fra Region Hovedstaden.
- 18 IFBLS highlights**
- 20 FAGLIG: Stresspåvirkning af nyfødte ved blodprøvetagning**
Prisvindende bachelorprojekt
- 23 dbio noter: Markant mindre livmoderhalskræft blandt HPV-vaccinerede unge kvinder**
- 24 FAGLIG: Kan IgY fra æggeblommer reducere kroniske urinvejsinfektioner?**
Undersøgelse af IgY antistoffers effekt i en urinvejsinfektion.
- 27 dbio noter: Kræftlæger foreslår nyt screeningsprogram for rygere over 55 år**
- 28 Tag med til generalforsamling i din region**
- 29 Stil op for din region**
Der er valg til formand, næstformand og regionsbestyrelser. Alle aktive medlemmer kan stille op
- 30 Petriskålen**
Mødet i Hovedbestyrelsen den 4. og 5. maj
- 33 Vindere af bachelorprisen**
- 34 PKA er for sjette gang kåret som Danmarks førende klimainvestor**
- 34 Anmeldelse**
- 35 Spørg dbio**
- 35 Søg penge i bioanalytikernes Uddannelses- og Forskningsfond**

dbio nr. 6
25. juni 2021
udgiver
Danske Bioanalytikere,
Peter Bangs Vej 7A, 3,
2000 Frederiksberg
Tlf.: 4422 3246
e-mail: bladet@dbio.dk

dbio.dk

REDAKTION
Jytte Kristensen,
ansvarshavende redaktør
tlf. 4422 3242

STILLINGSANNONCER
Pia Vinther Christensen,
annoncer@dbio.dk
tlf. 4422 3257

FORSIDE
Wonderful Copenhagen

TEKSTSIDEANNONCER
Dansk Mediaforsyning
tlf. 70 22 40 88
dbiotekst@dmfnet.dk

**DESIGN, PRODUKTION
OG TRYK**
OTW A/S
Trykt på Miljøpapir

OPLAG 6.800
Udkommer 10 gange årligt

Tilsluttet Dansk Fagpresse
forening og Fagpressens
Medie Kontrol.

Artikler i "danske bioana-
lytikere" dækker ikke
nødvendigvis redaktionens/
Danske Bioanalytikeres syns-
punkter. Eftertryk kun tilladt
med kildeangivelse, dog ikke i
erhvervsræssig sammenhæng.

AFLEVERINGSFRISTER
Sidste frist for aflevering
af redaktionelt stof og
annoncer er klokken
12.00 på dagen for
deadline. Denne frist
kan ikke overskrides.

Nr. 7 udkommer
27. august 2021
frist 3. august 2021
Nr. 8 udkommer
24. september 2021
frist 31. august 2021
Nr. 9 udkommer
22. oktober 2021
frist 28. september 2021

IFBLS 2021: Skal der være fest, så lad den være faglig!

Det er altid godt at have noget at se frem til, og jeg vil tro, at de fleste af jer lige nu og med en vis længsel ser frem til jeres sommerferie – hvis I da ikke allerede har taget hul på den. Også i år kommer den for mange af jer til at afvikle sig med Covid-19 i ascendanten – i ly af diverse rejserestriktioner, coronapaskontroller samt mundbind og håndafspritning omkring all inclusive-buffeten, i tavernaen og på strand-baren. Men alt det har vi jo heldigvis fået styr på.

På den anden side af de flestes ferie afholder Danske Bioanalytikere så omsider den verdenskongres – IFBLS 2021 – vi var nødt til at aflyse sidste år. Den ser jeg også frem til. I dén grad! Den 24.-28. august samles vi med fagfæller fra nær og fjern, og selv om arrangementet må overholde en række corona-forholdsregler, er jeg hundred på, at vi nok skal få en flot, faglig festival derude i Bella Center.

Hvis I – der har jo været så meget de seneste mange måneder – skulle have glemmt det, så afholder vi kongressen under titlen "Join the lab race" og med et imponerende program, proppet med masser af laboratorie- og sundhedsfaglige kapaciteter. Bl.a. den herre, der fremgår af forsiden af dette nummer af fagbladet, og som I garanteret alle har en mening om. Jeg tror godt, at vi kan betragte Søren Brostrøms deltagelse på IFBLS 2021-kongressens 3. dag som en slags kvittering for bioanalytikernes kæmpestore indsats på bl.a. de mikrobiologiske laboratorier – men ikke kun der! – gennem hele pandemien.

Men der er naturligvis også oplæg og postere fra bioanalytikere, og et indstik med nogle af kongressens highlights følger med dette nummer af bladet. Tjek det ud! Men programmet er langt mere omfattende end denne appetitvækker afslører; der er fire sideløbende oplægs-spor, så der skulle virkelig være noget for alle, der brænder for vores fantastiske, fascinerende fag.

Det er noget helt specielt at være værtsorganisation for en bioanalytikerkongres netop efter de her mange måneder, hvor prøve kvalitet og teststrategier har stået allerøverst på den sundhedspolitiske dagsorden over hele kloden. Det giver så meget mening, at vi mødes på tværs af kloden og lader os blive opdateret og får lov til at kigge ind i fremtiden for laboratoriefaget i bredeste forstand.

Så – Join the lab race – where everyone is a winner. I kan stadig nå at tilmelde jer – og indtil den 11. juli til nedsat pris.

God sommer! □

Med fire sideløbende oplægs-spor, skulle der virkelig være noget for alle, der brænder for vores fantastiske, fascinerende fag.

**Af Martina Jürs, formand
i Danske Bioanalytikere**

AUTOMATISERET REGISTRERING OG SORTERING AF PCR-PRØVER TIL PÅVISNING AF COVID-19

COVID-19 dominerer i øjeblikket dagsordenen i mange laboratorier.

Udfordringen

Den stigende mængde PCR-prøver til påvisning af SARS-CoV-2 og den manuelle registrering af prøverne udgør en stor udfordring for mange laboratorier.

Vores løsning

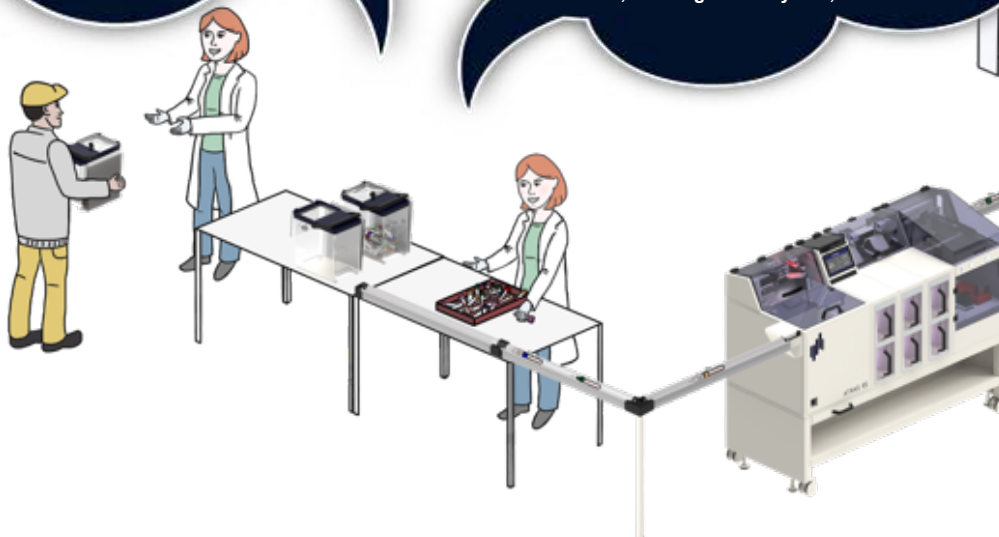
T&O LabSystems tilbyder en automatiseret og omkostningseffektiv løsning til prøvemodtagelsen. ATRAS- og ATRAS TS-enhederne gør det muligt hurtigt og nemt at registrere kompatible PCR-prøver.

"ATRAS har været en stor hjælp! Med vores opsætning er det muligt at få sorteret SARS-CoV-2-prøverne i forskellige kategorier efter prompt-teksten. De vigtigste prøver fra indlagte patienter kan prioriteres først, uden at vi skal håndtere alle prøverne manuelt. Robotten har allerede sorteret 1 million prøver og har været meget fleksibel med prøvetagningsrørene."

Anne Mette Sowinski, Afdelingsbioanalytiker, KMA AUH

"Da Covid-19 ramte os, viste det sig endnu engang, hvor heldige vi er at have en sorteringsmaskine. Jeg tror ikke man kan forestille sig, hvordan vi nogensinde skulle kunne nå at komme igennem de mange tusinde prøver vi modtager om dagen - uden vores ATRAS."

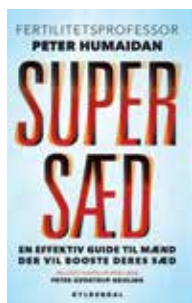
Nina Clarén, Afdelingsbioanalytiker, KMA Herlev

Workflow

ATRAS og ATRAS TS fødes løbende med prøver via bulk-indgangen. Prøverne aflæses og registreres derefter ved hjælp af en strekkodescanner. De registrerede prøver sorteres i foruddefinerede skuffer, hvor de til enhver tid kan fjernes uden at afbryde workflowet.

Sådan kommer der speed på spermatozoerne

Det tager ca. tre måneder at skabe en sædcelle, så en ændret livsstil påvirker hurtigt de festlige, små organismer i en mere energisk retning. Det er hovedpointen i en ny bog – "Supersæd. En effektiv guide til mænd, der vil booste deres sæd", der netop er udkommet på Gyldendal.

Det er efterhånden velkendt, at ca. hvert tiende danske barn er et resultat af en eller anden form for fertilitetsbehandling. Andre får aldrig de ønskede børn, de gerne ville have. Måske skyldes miseren, at vi taler alt for lidt om mænds sæd kvalitet og -kvantitet, og hvad man helt konkret kan gøre for at forbedre begge forhold, mener Peter Humaidan, fertilitetsprofessor på Regionshospitalet i Skive. Det er han hermed i gang med at råde bod på: I en samtale med DR-doktor Peter Qvortrup Geisling opridses han ikke bare status på emnet, men kommer i andre kapitler hele vejen omkring "Sædens historie" og "Sæd, manderolle, psyken og kærligheden".

Kuren mod for langsomt svømmende spermatozoer lyder bekendt: Manden skal have fokus på KRAM-faktorer som rygning, alkohol, koffein, overvægt, motion og kost. Og så er det hensigtsmæssigt at droppe de stramme jeans og ikke bære mobilen tæt på de ædle dele; varme og elektromagnetisk stråling gør ikke noget godt for reproduktionsevnen.

Kimære eksperimenter med menneskelige celler

Antikkens grækere havde en faible for fantasiskabninger, der er en hybrid af forskellige dyr eller af dyr og mennesker. En kimære er således et mytologisk monstret, der er løve forrest, slange i midten og ged bagtil. Begrebet har lånt betegnelse til de levedygtige organismer, forskere tidligere har frembragt af embryoner, der er 50/50 af to forskellige dyr. Mus-rotter, får-ged, kylling-vagtel, blandt andet. I 2017 blev der rapporteret om et enkelt forsøg med svine- og menneskeceller på en forskningsinstitution i San Diego i Californien, men det er uklart, hvor langt forskerne dengang kom med deres eksperiment.

Senest har et internationalt, men kinesisk ledet forskerhold nu haft held til at producere kimære embryoner, der er delvis humane, delvis abe. Det beskriver The Economist og flere andre medier på baggrund af en videnskabelig artikel i tidsskriftet *Cell*.

Holdet lagde ud med 132 embryoner fra makakaben. Seks dage efter befrugtningen blev embryonerne injiceret med multipotente menneskelige stamceller, som de mærkede med en fluorescerende markør, så de kunne overvåge udviklingen og de to celle-typers interaktion. På 15.-dagen begyndte embryonerne at gå til, og fem dage senere var der ingen tilbage, men indtil da havde både de menneskelige og abecellerne ikke bare overlevet, men også opført sig meget forskelligt i forhold til hinanden.

Det højere videnskabelige formål med den type etiske grænseeksperimenter er, fremhæver forskerne, dels bedre at forstå embryoners komplekse processer. Blandt andet for at kunne behandle medfødte sygdomme. Dels er det mere langsigtede mål at kunne dyrke menneskelige organer til transplantation.

Mangel på mandeblood

For få mænd melder sig som bloddonorer, og det er ærgerligt, for mænd har større blodvolumen og højere jerndepoter. Beklagelsen kommer fra Morten Bagge Hansen, ledende overlæge på Klinisk Immunologisk Afdeling i Region Hovedstaden.

I en artikel om fremtidens blodfor-

syning efterlyser han, at der kommer flere mandlige bloddonorer, for kvinder kan ikke tåle at blive tappet lige så ofte som mænd:

"Kvindens blodvolumen og jerndepoter er omkring en tredjedel lavere end mænds. Ved en bloddonation mister man omkring 250 mg jern, og hvis man

”Haben Sie den Antikörpertest vom Labor erhalten, Frau Bornholm?”

Vi glemmer lige, at en god portion Coronavirus kom til Danmark via de østrigske alper; er man til den slags – og ikke lader sig skræmme af det tyske tungemål – kan man hver eftermiddag på TV 2 Charlie svælge i to afsnit af en vaskeægte *Seifenoper* – sæbeopera. ”Der Bergdoktor” har familielægen Martin Gruber som omdrejningspunkt – sammen med hans familie på alpegården Gruber Hoff, hans komplicerede kærlighedsrelationer og ofte yderst udfordrende patienter. Der er simpelt hen ingen ende på alt det medicinske detektivarbejde, som den

charmante og empatiske doktor kan sætte i gang med afsæt i mystiske laboratorieværdier og scanningsbilleder.

Så har man allerede *binget* ”Skadestuen”, ”Greys hvide verden”, ”Landsbyhospitalet”, ”Jordmoderen”, ”Sygeplejeskolen” og alle de andre hvidkittede tv-serier, kan man slå et smut omkring kommunen Ellmau ved de bjergtagende(!) smukke Kaiserbjerge.

BONUSINFO: Lægeseekretæren i de først sæsoner hedder Frau Bornholm. Det er da lidt sjovt.

Skal vi for altid vinke farvel til håndtrykket?

En af de simple forholdsregler, vi hurtigt tog til os med Corona, var at holde vores hænder for os selv. Og det virkede, gør Anders Miki Bojesen, formand for Rådet for Bedre Hygiejne, opmærksom på i Weekendavisen. Samtidig med at vi holdt op med at give hånd til Gud og Herman, forsvandt andre infektionssygdomme næsten helt fra radaren. RS-virusen, der rammer små børn, faldt med 90 procent. Influenza, der ellers tager livet af godt 1.000 personer om året, blev stort set udryddet.

Så hvorfor genoptage en beskidt vane, der transporterer sygdomsfremkaldende og potentielt dødeligt smittestof rundt mellem os?

”Dét må vi simpelthen lære at leve uden. Det går jo ikke, at man nyser i hånden, piller næse, eller hvad man nu gør, og bagefter trykker hånd med alle mulige,” siger han til avisen.

Han ser også gerne, at vi får gjort op med den ”heltekultur”, der får mange til at møde skrantende ind på arbejde. Og vi må i den forbindelse gerne gå rundt og udøve social kontrol. Det gælder også, hvis man tager en person i at forlade et offentligt toilet uden at vaske hænder, mener han. Det er ganske udbredt, er hans personlige erfaring.

”Udskamning lyder måske voldsomt, men vi skal over i den boldgade. (...) Med spirituskørsel kan man se, at det virker, når andre siger: ”Er det nu en god idé, at du kører?”

Politianmeldelse for trængsel i ambulatorium

En borger mente, at det var forsamlingsforbuddet, der blev overtrådt, da der om formiddagen den 9. april gik koks i blodprøvetagningssystemet på Slagelse Sygehus. Omtrent 70 mennesker fyldte efterhånden godt op i venteværelset og på gangen, og Erling Raa-hauge blev ”møgforarget”, som han udtalte til Sjællandske Nyheder. Og så ringede han efter ordensmagten. Det skete blandt andet efter, at han havde konstateret, at de to sprit-dispensere ved indgangen ikke var blevet påfyldt. ”Og så endda på et sygehus,” som han tilføjede.

Politiet mødte op med en patruljevogn og fik styr på tingene ved at sprede forsamlingen, hvoraf nogle havde ventet – utålmodigt – i over en time. Lægefaglig direktør på Næstved, Slagelse og Ringsted sygehuse, Henrik Stig Jørgensen, henviser til, at det er en tilbagevendende udfordring, at borgerne møder op for tidligt til deres prøvetagningstider.

ikke spiser tilstrækkeligt med kød, navnlig rødt kød, så kan det være svært at indhente det tab. Mange af de kvindelige donorer kan ikke tåle at give blod fire gange om året,” forklarer overlægen.

Kampagnen GivBlod har i flere omgange rettet opfordringen direkte mod mænd, og det er også blevet undersøgt, hvorfor mange alligevel ikke stiller op i solidaritetens tjeneste. Nåle-ubehag, ”what’s-in-it-for-me?” og en bekymring for, at jævnlige tapninger vil gå ud over trænings- og sportspræstationer, angives som de hyppigste (bort)forklaringer.

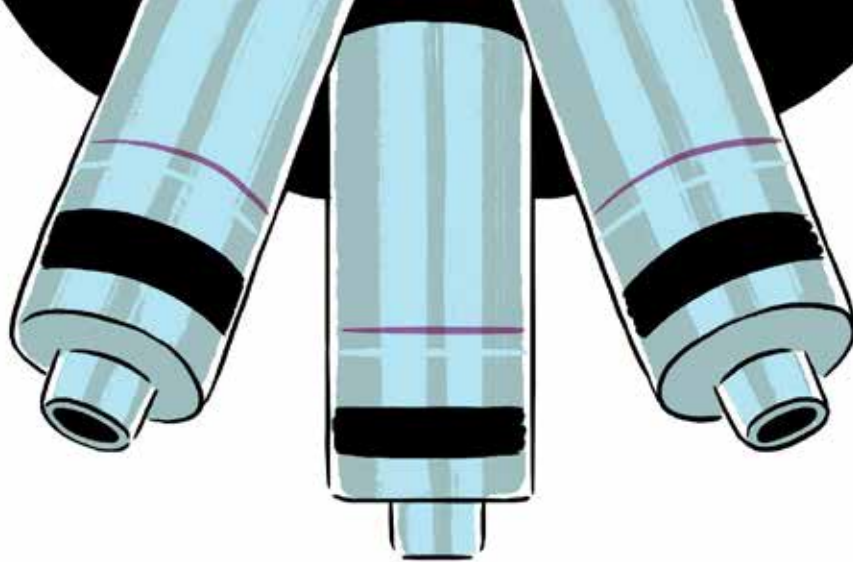
WHO omdøber corona-varianterne

Verdenssundhedsorganisationen (WHO) ønsker at gøre det simplere at holde styr på coronavarianterne. Derfor har man besluttet at omdøbe dem, så den britiske variant fremover vil blive kaldt Alpha, den sydafrikanske Beta og den indiske variant Delta.

Det skriver BBC

Ændringen af navnene skal desuden tjene til at fjerne noget af den stigmatisering, som de oprindelige navne potentielt kunne udløse.

”Ingen nation bør stigmatiseres for at identificere og rapportere om nye varianter”, siger epidemiolog ved WHO, Maria van Kerkhove.

Samarbejde på tværs af ethniciteter

Studerende samarbejder på tværs af etniciteter, men det ser ud til, at der kan opstå udfordringer i gruppesamarbejdet. Et pilotprojekt om gruppedannelsesprocesser i uddannelsesregi.

AF

MOSTAFA ABADI

7. semester-studerende
Organisationstalent
Bioanalytikeruddannelsen VIA

IDA LINDE

Lektor, cand.scient.san
Bioanalytiker, Master i
læreprocesser
Bioanalytikeruddannelsen VIA

ILLUSTRATION
SOFIE LOUISE DAM

Bioanalytikerprofessionen er en multikulturel profession i sundhedsvæsnet. Fra 18% nyuddannede bioanalytikere med anden etnisk herkomst end dansk i 2005 til 31% i 2018 (1).

Kulturmødet er dermed uundgåeligt for os, uanset om vi er i gang med bioanalytikeruddannelsen, eller om vi oplever hverdagen ude på afdelingerne. Dette kan indimellem udfordre både de synlige og de usynlige værdier, der gemmer sig bag kommunikativ adfærd eller samfundsmæssige strukturer og magtrelationer (2).

Et fokus på integration og samarbejde på tværs af etniciteter er derfor vigtigt.

På bioanalytikeruddannelserne og på afdelingerne har vi ofte langvarige relationer, hvor vi både har mulighed for og med fordel kan overveje, hvordan vi får skabt de mere dybdegående relationer på tværs af etniciteter.

Dette både for at sikre, at alle studerende og medarbejdere føler sig inddraget, set og hørt, og for at forebygge de konflikter, som ofte kan opstå, når vi som mennesker er forskellige, eksempelvis ud fra kulturel eller etnisk baggrund.

Denne artikel er blevet til på baggrund af en undersøgelse foretaget på Bioanalytikeruddannelsen, VIA University College, Aarhus.

På uddannelsen anvendes studiegrupper som læringsmetode. Denne metode har mange læringsmæssige fordele. Først og fremmest er det et forpligtende samarbejde og et sted, hvor de studerende kan bruge hinanden som sparringspartnere til det faglige. Gruppearbejdet er også en metode til at øve samarbejdsprocesser og et sted med potentiale for at danne venskaber.

På de første semestre af uddannelsen er det enten en underviser eller en studievejleder, der har sammensat grupperne. Det betyder, at nogle studiegrupper vil være sammensatte med forskellige køn, etniciteter og andre forskelligheder. Dermed får de studerende allerede på uddannelsen erfaring med at samarbejde med mennesker, som de måske ikke ellers havde dannet fællesskab med.

Dette på godt og ondt

Vi ønskede at undersøge, hvad der så ud til at skabe det gode samarbejde, men også hvad der udfordrede samarbejdet, når studerende skulle samarbejde på tværs af etniciteter.

Formålet var at indhente viden, som både kan anvendes på uddannelsesinstitutionen, i professionen og på arbejdspladserne i særdeleshed.

Helt overordnet har nærværende undersøgelse ført til en bred viden om forskellige aspekter af gruppedannelsesprocesser, når nye fællesskaber skal dannes. Temaerne fra undersøgelsen er skrevet sammen svarende til overskrifter i artiklen. >>

DESIGN

Artiklen er et pilotprojekt udført i VIA University College-regi i februar 2021 omkring samarbejde mellem studerende med ikke-etnisk dansk baggrund og etnisk danske studerende. Forfatterne har blandt andet undersøgt det gode samarbejde samt det udfordrende samarbejde i studiegrupper på tværs af etniciteter. Deltagerne i undersøgelsen er studerende med forskellige etniciteter, herunder også dansk. De går på forskellige semestre af uddannelsen i Aarhus og har forskellige oplevelser med gruppedannelsesprocesser. Undersøgelsen har afsæet i et kvalitativt, fænomenologisk-hermeneutisk-inspireret design. Data er indsamlet gennem semistrukturerede interviews med åbne tematikker, først ved 2 individuelle interviews og derefter ved et gruppeinterview med 4 studerende med blandet etnicitet. Interviewene blev foretaget ud fra 2 prædefinerede overordnede tematikker: Det gode samarbejde og det udfordrende samarbejde. Spørgerammen var derudover fri i forhold til, hvad der dukkede op undervejs. Således har interviewpersonerne selv defineret rammer og temaer. Analysen bygger på Kristi Malteruds systematiske tekst-kondensering (8). Intentionen er først at opnå en helhedsforståelse af datamaterialet. Herefter er analysen sket systematisk og trinvis. Med denne metode ender interviewpersonernes udsagn til sidst med at være syntetiseret på tværs af interviews ud fra nye tematikker set i materialet. Ved den afsluttende syntese fandtes 5 overordnede tematikker svarende til forskellige dele af gruppedannelsesprocesser. Disse tematikker er skrevet sammen og formidles under afsnittene i artiklen.

Det skal bemærkes, at undersøgelsen er et pilotprojekt. Vi kan med vores resultater tegne et billede af gruppedannelsesprocessen på bioanalytikeruddannelsen, men vi mangler mere viden for at kunne nuancere tematikkerne.

Teorier til forståelse:

Praksisfællesskaber

Teorien om praksisfællesskaber er en anerkendt teori fremsat af læringsteoretiker Etienne Wenger (3). Teorien forklarer den proces, som individer deltager i, når de skal indgå i allerede etablerede fællesskaber eller danne nye fællesskaber. Vi indgår alle i praksisfællesskaber. Et praksisfællesskab kan være vores familie, arbejdsplads, profession, studiegruppe, madklub, o.l.

Studiegruppeprocesser ved bioanalytikeruddannelsen er typisk dannelse af nye fællesskaber, hvor medlemmerne ubevidst tildeles roller. Ifølge teorien vil der blive udpeget en ekspertrolle/lederrolle, en gruppe af fuldgylde og accepterede medlemmer og til sidst eventuelt en mere perifer gruppe. Denne gruppe kaldes for legitime perifer deltager. Centralt i teorien er accept, idet der

ubevidst forhandles om normer og regler. Disse normer og regler skal medlemmerne af gruppen indordne sig under for at blive accepterede og fuldgylde medlemmer.

Social magt

Mange teoretikere har undersøgt magt som begreb. Professor i politik og sociologi Steven Lukes formulerer det således: *"I ordets bredeste forstand betyder magt simpelthen kapaciteten til at frembringe vigtige virkninger: At effektuere ændringer eller forhindre dem."* (Citat fra oversættelse af artiklen "Power" (Lukes 1974). Oversat af Kurt D. Keller 2019, s. 670) (4).

Det kunne se ud til, at det var nemmere at blive accepteret i gruppen, hvis medlemmet lignede majoriteten i gruppen.

ORGANISATIONSTALENTFORLØB VED VIA

Mostafa Abadi er studerende på Bioanalytikeruddannelsen VIA's organisationstalentforløb. Organisationstalentforløbet indeholder mange forskelligartede forløb: For eksempel med fokus på ledelse, undervisning, studiemiljø, professionen og alternative bioanalytikerstillinger, alternative praktikstillinger, tværprofessionelt samarbejde, innovation, IT-kompetencer og kvalitative kompetencer.

Fælles for forløbene er, at de studerende arbejder med praksisnære problemstillinger, og deres arbejde bliver anvendt i enten uddannelsen eller i professionen på de kliniske uddannelsessteder.

Mostafa havde en særlig interesse i integration, som udmundede i projektet beskrevet i artiklen "Samarbejde på tværs af etniciteter".

Organisationstalentforløbet har eksisteret i 5 år. 20-30 studerende er i gang eller har gennemført forløbet. Udover dette forløb har uddannelsen også forskningstalentforløb.

Det blev igangsat af **Ida Linde**, lektor, **Anne Sofie Landbo**, lektor og **Trine Brøndberg**, AC medarbejder.

Lukes beskriver, hvordan magt ofte er usynlig og ubevidst. Endvidere hvordan magt kan være både positiv og negativ. Den positive og gavnlige magt ses, når vi arbejder mod et fælles mål, eksempelvis når vi som sundhedsprofessionelle sætter vores viden og magt i spil til gavn for patienten i centrum. Det kan også være, når vi bruger vores sociale magt til at inkludere i en studiegruppe eller på en arbejdsplads. Men magt kan også have et mere negativt udtryk: *"Når den magtfulde med mere eller mindre bevidst forsæt kan undertrykke eller afværge udfordringer mod egne interesser ved at kontrollere dagsordenen."* (Keller 2019, s. 68n). Det vigtige her er bevidsthed, idet magt er mere effektivt, jo mindre åbenlyst den er for de involverede. Det er væsentligt her at bemærke, at den magthavende part ikke nødvendigvis har onde hensigter.

Konflikttrappen

Viden om konflikter og konflikttrappen er væsentlig for at forstå undersøgelsens resultater.

Der er store følelser på spil, når mennesker skal samarbejde, om det sker på uddannelser, i studiegrupper eller på arbejdspladser. Når de studerende skal samarbejde på uddannelsen og måske også danne venskaber, vil der nogle gange være nogle, som er udenfor. Denne eksklusion kan føre til en følelse af ensomhed og/eller mindreværd. Når vi som mennesker bliver ramt enten på vores værdier eller på det personlige plan, er der risiko for en konflikt, som har tendens til at eskalere. Ud fra teorien om konflikttrappen medfører det konflikter, som kan bevæge sig op på de øverste trin ad trappen (5), som indebærer fjendebillede af modparten, åben fjendtlighed og måske polarisering. Konflikten kan udmunde i gruppeeringer eller i, at studerende enten har meget fravær eller vælger at opgive uddannelsen.

Undersøgelsens resultater

Indledende skal det her bemærkes, at temaerne, som udfoldes i artiklen, er nye tematikker opstået efter syntese på tværs af interviews. Nogle tematikker har fyldt mere end andre i de enkelte interviews. Derfor er de fem tematikker fra undersøgelsen skrevet sammen til fire mere overordnede tematikker svarende til afsnittene herunder.

Negative forforståelser og forskelligheder

Studiemiljøer og arbejdsmiljøer bliver præget af de personer, som indgår i fællesskabet. Vi kommer alle med egne erfaringer og livssyn, som former den måde, vi ser verden på, og som vi ofte ubevidst tolker de mennesker, vi møder, ud fra. Læringsteoretikeren Jack Mezirow taler om, at disse forforståelser skabes ud fra vores meningskemaer, som opbygges igennem livet i mødet med andre mennesker. De mere negative møder kan være med til at forme mere negative forfor-

ståelser, hvorudfra vi risikerer at dømmе et menneske, vi aldrig har mødt (6).

I en større spørgeskemaundersøgelse af Rafiqi og Thomsen (6) blev kontakt mellem majoritetsmedlemmer og etniske minoritetsmedlemmer undersøgt. Deres konklusion var, at kontakt og egentligt kendskab til hinanden øger sandsynligheden for, at vi tænker positivt om hinanden. De henviser også til tidligere undersøgelser, som har fastslået, at vi kan opbygge erfaringer med grupper af mennesker, vi måske aldrig selv har mødt. Dette sker, fordi vi hører andre fortælle positivt eller negativt om en gruppe af mennesker.

I nærværende undersøgelse så det ud til, at nogle studerende oplevede at have disse ubevidste negative forforståelser omkring hinanden. Dette gik begge veje, så både når øjnene var rettet mod studerende med anden etnisk herkomst, og når øjnene var rettet mod etnisk danske studerende. Dette så samtidig ud til at have potentiale til at skabe afstand og hindre relationsdannelse.

I vores undersøgelse så det ud til, at forskelligheder imellem gruppens medlemmer var centralt for at forstå udfordringerne i gruppedannelsesprocessen. Således kunne det se ud til, at det var nemmere at blive accepteret i gruppen, hvis medlemmet lignede majoriteten i gruppen.

Et tema var altså forskelligheder. Det skal forstås bredt, og i denne undersøgelse så det særligt ud til at være følgende forskelligheder, som havde størst mulighed for at hindre relationsdannelse: Etnicitet og sprog, religion, kultur og kulturelle artefakter (f.eks. tørklæde).

Det vil med andre ord sige, at jo flere forskelligheder en studerende har i forhold til de øvrige medlemmer af studiegruppen, jo større var sandsynligheden for ikke at blive accepteret.

Hvis etnicitet (oprindelsesland) var eneste forskellighed, så det ikke ud til, at dette medlem havde større risiko for ikke-accept. Hvis den studerende havde tilegnet sig kulturen og sproget, og hvis vedkommendes religion ikke var iøjnefaldende (tørklæde og ritualer), så blev den studerende formentlig accepteret på lige vilkår med de etniske danskere.

Flertalsmagt, regler og bevisførelse

I undersøgelsen kunne det umiddelbart se ud til, at lige børn leger bedst, men også at magten bliver tildelt ved flertalsmagt – at dem, der er flest af, altså majoriteten, også er dem, som har mest magt. Det at være etnisk dansk og kvinde gav umiddelbart magt på bioanalytikeruddannelsen. Det giver måske god mening, når man tænker på, at hvis over halvdelen af en studiegruppe består af etnisk danske kvinder, så vil dette også give flere stemmer ind i fællesskabet.

Flertalsmagten har også indvirkning, når gruppens medlemmer skal blive enige om regler og normer for gruppen. Der begynder en form for forhandling mellem parterne: Den bevidste med

”

Det at være etnisk dansk og kvinde gav umiddelbart magt på bioanalytikeruddannelsen

samarbejdsaftale og den ubevidste med uskrevne regler og normer (3).

I undersøgelsen kunne de (u)skrevne regler og normer blandt andet omhandle ambitionsniveau, tid brugt på forberedelse, tid brugt på det sociale i gruppen samt social adfærd, her eksempelvis alkoholkultur. Ifølge teorien, men også set i undersøgelsen, var der udpeget en leder (formentlig ubevidst), en mellemgruppe af accepterede medlemmer samt en mere perifer gruppe. Ulig teorien om legitime perifere deltagere så det ud til, at sidstnævnte var på vej til at blive ekskluderet, ikke-accepterede medlemmer af gruppen.

Professor i politik og sociologi Steven Lukes beskriver, at magt ikke i sig selv er en negativ magt, så længe magten bruges til at inkludere og ikke ekskludere (4). I undersøgelsen så det dog ud til, at nogle gruppemedlemmer blev ekskluderet, sikkert ubevidst.

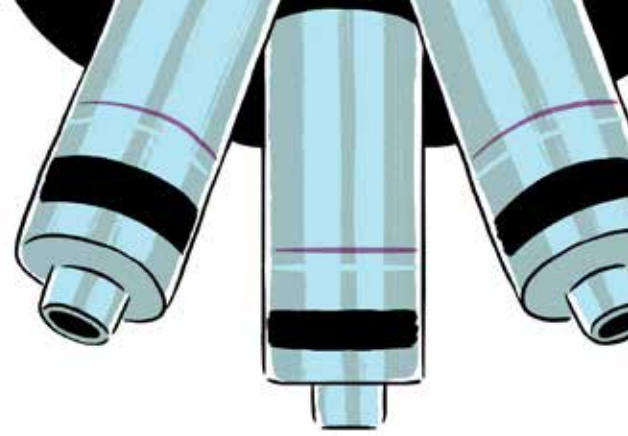
Hvis man var i undertal eller på vej til at blive ekskluderet, så det ud til, at den studerende havde en ekstra opgave i at bevise sin faglighed for at blive accepteret i fællesskabet. Det syntes at gælde, hvis man var i undertal i forhold til etnicitet. Vi kan ikke udtale os om køn eller andre forskelligheder i vores undersøgelse.

Gruppedynamik, magtkampe og eksklusion

Når grupperne var mere etablerede, så det ud til, at der begyndte at forekomme dynamikker og i nogle tilfælde magtkampe, hvor personen, som oplevede ikke-accept, skulle ”kæmpe” over for lederen/ekspertrollen i gruppen. Mellemgruppen,

I undersøgelsen så det ud til, at når der blev dannet grupperinger indenfor gruppen, medførte det en vis tryghed i den ekskluderede gruppe, dog med negative billeder af gruppen, som de var blevet ekskluderet fra.

de accepterede medlemmer, syntes næsten passive eller neutrale, og de blev beskrevet samlet som gruppe og aldrig som enkeltpersoner. Direkte adspurgt betegnede interviewpersonerne dog disse som venlige og rare.

De negative forforståelser, forskellighederne og gruppens normer og regler så ud til at kunne splitte i gruppen og dermed over tid skabe grupperinger internt i gruppen, måske med eksklusion af enkelte personer til følge.

Efter et stykke tid så det ud til, at de åbenlyse magtkampe, der måtte have været, var kæmpet, måske fordi medlemmerne i studiegruppen da havde grupperet sig.

De medlemmer, som havde følt ikke-accept, havde måske dannet en gruppe i gruppen, hvis de var flere om denne følelse.

I undersøgelsen så det ud til, at når der blev dannet grupperinger inden for gruppen, medførte det en vis tryghed i den ekskluderede gruppe, dog med negative billeder af gruppen, som de var blevet ekskluderet fra. Det interessante var, at det så ud til, at gruppen af ekskluderede medlemmer syntes at have større rummelighed over for hinandens forskelligheder. Ligesom det så ud til, at eksklusionen havde skabt et særligt trygt og tæt bånd imellem dem. Vi kan selvfølgelig ikke vide, om de havde haft samme rummelighed, hvis de var sat sammen fra start.

Hvis personen, som var ekskluderet, var alene, kunne det føre til en eksistentiel ensomhedsfølelse, som så ud til at stikke dybt og eventuelt fik vedkommende til at overveje at opgive uddannelsen.

Tryghed er centralt for alle

Tryghed var et centralt tema på tværs af interviews og på tværs af etniciteter.

Her var det helt grundlæggende, at alle havde behov for at føle sig trygge. At føle accept af sig selv som menneske. At have et tilhørsforhold, at blive inkluderet, at føle sig set og hørt. At have mulighed for ikke blot at kunne samarbejde konstruktivt, men for nogle også at kunne danne deciderede venskaber i studiegruppen.

Det er ikke alle studerende, der i løbet af en uddannelse ender med at blive inkluderet i en tryk studiegruppe. I denne undersøgelse så det ud til, at det samlende er, at gruppens medlemmer enten er ens (jf. temaet forskelligheder) eller er så forskellige, at de er nødt til at være nysgerrige og søge reelt kendskab til hinanden.

Dette fund skal selvfølgelig tages med det forbehold, at viden omkring og fokus på denne problematik forhåbentlig kan hjælpe til bedre relationsdannelse i studiegrupperne.

Afsluttende skal bemærkes, at interviewpersonerne var meget forskellige og dermed også havde forskellige behov og ønsker til samarbejdet. På den måde afspejlede de den variation, som vi også finder på uddannelserne. Således var der stor variation i både alder, i hvor længe de havde været i Danmark, og om de var i parforhold eller alene. Alt sammen forhold, som indvirker på behovet for samarbejde, men også ønsket om decideret venskab.

Spørgsmål til debat på uddannelserne og arbejdspladserne

- Kan I genkende temaerne?
- Hvad gør vi på uddannelsen/i studiegruppen/på arbejdspladsen for at sikre lighed mellem etniciteterne/kønnene/andre forskelligheder?
- Hvordan oplever I på studiet eller arbejdspladsen, at jeres forskelligheder indvirker på jeres relationsdannelse? Tænk eksempelvis på det at bære tørklæde eller alkoholkultur
- Kan I genkende etnicitetsudviklingen med flere etniciteter på arbejdspladserne i dag? Har det påvirket jeres måde at tænke samarbejde og arbejdsmiljø på?

Tryghed var et centralt tema på tværs af interviews og på tværs af etniciteter.

Afsluttende til debatoplæg

Uanset om uddannelser vælger at arbejde med studiegrupper som metode eller blot har studerende, som arbejder i grupper på hold, så vurderer vi, at teorierne om praksisfællesskab og magt formentlig stadig gør sig gældende.

Vi vil med vores undersøgelse gerne lægge op til en debat om, hvordan vi kan skabe de bedste rammer for samarbejde og måske venskab på tværs af etniciteter?

Vi tænker, at debatten kan være nyttig at tage for både studerende og kolleger på arbejdspladsen

Herunder har vi samlet nogle af de pointer, som vi gerne vil understrege som vigtige på baggrund af viden fundet i vores undersøgelse, litteratur på området samt egne oplevelser:

- Det er vigtigt at være bevidst om vores forforståelser, særligt de negative, for de vil kunne skabe afstand til vores medmennesker, uden at vi ved det
- Vi skal undgå at være berøringsangste over for hinanden. Særligt når vi er meget forskellige. Vi skal være nysgerrige og søge reelt kendskab og forståelse for hinanden
- Majoritetsgrupper, altså de grupper, som har magten, kan have bevidsthed på, hvilken magt de ubevidst er blevet tildelt
- Hvis man kan gå ind på præmissen om, at alle mennesker er lige, vil det være vigtigt at sikre, at der er samme muligheder for alle uanset etnicitet, køn og andre forskelligheder
- Når en gruppe/majoritet har magten, er det vigtigt at invitere ind i fællesskabet, for vi har både magten til at inkludere og ekskludere
- Vi skal være bevidste om forhandling af normer og regler for vores fællesskaber, så alle får mulighed for at blive inkluderet.

Konklusioner

- Negative forforståelser kan skabe afstand og hindre gode relationer
- Ubevidste forhandlinger og forventninger til hinanden kan hindre relationsdannelse
- Etnisk dansk og kvinde giver magt og privilegier på bioanalytikeruddannelsen
- Jo flere forskelligheder i forhold til majoriteten, jo sværere er det måske at blive accepteret
- Perifere deltagere i gruppesamarbejdet skal måske i højere grad bevise deres faglighed
- De ekskluderede finder måske sammen og danner egne grupperinger
- Tryghed er vigtig for alle i gruppedannelsesprocesser
- Studiegruppens medlemmer kan have forskellige behov og ønsker alt efter etnicitet, alder, køn osv..

LITTERATUR

- (1) Buhl & Rasmussen, Udbud og efterspørgsel af bioanalytikere, 2019. Tilgængelig hos: <http://www.dbio.dk/servicemenu-og-genveje/om-dbio/rapporteroganalyser/Documents/Rapport%20udbud%20og%20eftersp%c3%b8rgsel.pdf>
- (2) Kappa, K. Arrangerede kulturmøder og social integration. I Fernandez S et. al. Arrangerede Sprog- Og Kulturmoder, s. 68-75. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag; 2017 [henvist 3. februar 2021]. Tilgængelig hos: https://unipress.dk/media/15190/9788771843491_sprogforum-64.pdf
- (3) Wenger, E. 2004[1998]. *Praksisfællesskaber*. København. Hans Reitzel
- (4) Keller, K. D 2019. Den organiserede formåen – magtspæktiver på organisatorisk læring. S. 67-75. Aalborg Universitetsforlæg. Tilgængelig hos: https://vbn.aau.dk/ws/portalfiles/portal/329816365/Den_organiserede_forma_en_ONLINE.pdf
- (5) Hammerich og Frydensberg 2014. Konflikt og kontakt. Hovedland
- (6) Mezirow, J. 1991. *Transformative Dimensions of Adult Learning*. San Francisco: Jossey-Bass,
- (7) Rafiqi, A. & Thomsen, J.P.F 2014. Når majoritetsmedlemmer og etniske minoritetsmedlemmer mødes. Dansk Sociologi 2014 Nr. 1/25
- (8) Malterud, Kristi 2012. Systematic text condensation: A strategy for qualitative analysis. Scandinavian Journal of Public Health; 40: 795-805

FRA

14%

i

2017

TIL

7%

i

2021

Færre bioanalytikere er udsat for mobning

Antallet er halveret på fire år, viser en ny rapport fra Region Hovedstaden. Konkrete tiltag har virket, lyder forklaringen.

AF NANA TOFT, JOURNALIST / ILLUSTRATION: BOB KATZENELSON

Fra 14 % i 2017 til 7 % i 2021.

Så markant er faldet i antallet af bioanalytikere, der inden for de sidste 12 måneder har været udsat for mobning på arbejdspladsen eller i forbindelse med arbejdet.

Det viser de nyeste tal fra Region Hovedstadens Arbejdsplads-vurdering, der blev publiceret i slutningen af april 2021.

Det iøjnefaldende fald glæder næstformand i Danske Bioanalytikere, Katja Wienmann Bramm:

“Jeg håber, at det også hænger sammen med det store fokus, vi har haft på området de seneste år. Især de mange kurser, vi har udbudt til både tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter,” siger hun.

“Vi har i hvert fald brugt krudt på at klæde vores repræsentanter på med både ny viden og nye værktøjer.”

Ny definition

En af dem, der har været på en række kurser, er arbejdsmiljørepræsentant Theresa Mouritsen fra Klinisk Biokemisk Afdeling på Amager Hospital. Hun fremhæver et TRIO-kursus, et kursus i ‘den svære samtale’ og i ‘klar tale’ og ikke mindst et kursus med mobbeforsker Mille Mortensen.

Især kurset med Mille Mortensen var en øjenåbner for Theresa Mouritsen. Specifikt fordi hun lancerede en helt ny definition af, hvad mobning reelt er. At det ikke handler om de onde mod de svage, men at mobning mere beror på en gruppedynamik, der kan ende med at være skadelig.

“Vil man mobning til livs, handler det derfor om at sætte ind i forhold til hele arbejdspladsen og hele personalegruppen,” forklarer Theresa Mouritsen.

Den gode omgangstone

Hun valgte derfor at afholde en trivselsdag i ambulatoriet, hvilket resulterede i en række nye, fælles spilleregler for omgangstone på arbejdspladsen.

“I dag hænger der en plakat med seks bud på den gode omgangstone i ambulatoriet. Der står blandt andet, at man ikke må tale om nogen, der ikke er til stede, og at alle har ansvar for den gode stemning,” forklarer Theresa Mouritsen.

At de forskellige tiltag på arbejdspladsen har båret frugt, er der noget, der tyder på. I hvert fald viser den seneste inter-

”

Jeg håber, at det også hænger sammen med det store fokus, vi har haft på området de seneste år.

Katja Wienmann Bramm

ne arbejdspladsvurdering, at antallet af medarbejdere, der er udsat for mobning, er faldet fra 14% i 2017 til 7% i 2021.

“Der er stadig steder, hvor vi kan være bedre til at kommunikere. Men jeg synes, tallene viser, at det går bedre. Vi arbejder i hvert fald på det,” siger Theresa Mouritsen.

Lydhør ledelse

Tillidsrepræsentant Mette Simon og arbejdsmiljørepræsentant Nina Ilsøe fra Klinisk Biokemisk Afdeling på Rigshospitalet har været på samme kurser som Theresa Mouritsen. De fremhæver især væsentligheden af en lydhør ledelse.

“Min oplevelse er, at når vi eller medarbejderne kommer til ledelsen, så bliver vi taget alvorligt. De lytter. Det er første skridt. Hvis vi skal skabe et godt arbejdsklima, så kræver det, at folk tør sige ting højt,” forklarer Mette Simon.

Nina Ilsøe fremhæver værdien af en ledelse, der tør bruge deres ledelsesret. Mobning er komplekst. Der er nuancer, og der er mange sider af en sag, fortæller hun:

“Det er afgørende, at ledelsen går forrest og for eksempel indkalder til samtaler. For i det ligger der det væsentlige signal, der hedder, at der er grænser for, hvad man må og ikke må.”

Et fælles fundament

Både Nina Ilsøe og Mette Simon peger også på det stærke TRIO-samarbejde, for de oplever, at samarbejdet mellem tillidsrepræsentant, arbejdsmiljørepræsentant og ledelse er blevet styrket de seneste år.

Årsagen er mere tid med hinanden. Tid, der er blevet brugt

”

I dag hænger der en plakat med seks bud på Den Gode Omgangstone i ambulatoriet. Der står blandt andet, at man ikke må tale om nogen, der ikke er til stede, og at alle har ansvar for den gode stemning.

Theresa Mouritsen

på at spørge ind til hinanden; hvad der rører sig, hvilke oplevelser de ligger inde med, hvilke tanker og hvilke tvivl de måtte bære rundt på.

“TR og Amir er ikke ens. Men det, at vi har en sparringspartner, er guld værd,” fortæller Nina Ilsøe og uddyber:

“Det kan godt være, at vi ikke har identiske tilgange til ting. Men vi er blevet enige om et fælles værdisæt. Vores fundament er det samme; vi gider for eksempel ikke rygter, og vi afviser at tale bag folks ryg.”

Mod og motivation

Mette Simon vender konsekvent tilbage til det væsentlige i at være god til at lytte, hvis folk viser den tillid at komme med en problemstilling til hende. Hun forsøger også at indgyde mod.

“Jeg bruger tid på at motivere mine kolleger til at tage snakken med den eller dem, der måtte være en konflikt med. Ofte kommer de glædestrålende tilbage og siger, at de har fået en uforbeholden undskyldning,” fortæller Mette Simon.

Nina Ilsøe forklarer, at hun også er blevet mere opmærksom på at følge op:

“Hvis en medarbejder har henvendt sig til mig og udgydt sit hjerteblod, gør jeg mere ud af at fange vedkommende bag efter og lige spørge ind til hende eller ham. Det viser, at man tager det alvorligt.”

”

**TR og Amir er ikke ens.
Men det, at vi har en
sparringspartner, er guld
værd.**

Nina Ilsøe

	2017	2021	Bemærkninger
Har du følt dig stresset indenfor de seneste 6 måneder	2,3	67%	Bemærk 2017-tal er ikke i procent
Uønsket seksuelt opmærksomhed	3%	3%	
Trusler om vold	2%	2%	
Fysisk vold	3%	2%	
Mobning	14%	7%	
Oplever ikke særlig risiko for ulykker i mit daglige arbejde	42%	46%	Høj andel er positiv
Arbejdsrelateret sygefravær	-	28%	

2070 bioanalytikere i Region Hovedstaden har besvaret spørgeskemaet i 2021. I 2017 var der 1614 respondenter.

Du kan se hele APV'en for Region Hovedstaden på kortlink.dk/2bxad

Ærlighed er vigtig

Men én ting er evnen til at lytte. Fra kurserne i for eksempel “Klar tale” er det også blevet åbenlyst for både Nina Ilsøe og Mette Simon, hvor langt man som tillids- og arbejdsmiljørepræsentant kommer med ærlighed.

“Jeg siger altid, at de skal vide, at hvis jeg skal gå videre med det, de har fortalt mig, så har de ikke nødvendigvis indflydelse på det videre forløb. Det kan jo også ende med, at ledelsen for eksempel holder med modparten,” forklarer Mette Simon.

Hun kan dog konstatere, at folk bliver ved med at komme til hende alligevel. Hvilket fortæller hende, at de er lykkes med at skabe en kultur, hvor folk tør sige ting højt.

“Men det handler også om, at vi har en ledelse, der gør meget for at signalere ‘kom bare til os,’” fortæller Mette Simon.

Viden fremfor spekulation

Åbenheden er alfa og omega. For det er, når folk vælger at henvende sig til enten Mette, Nina eller ledelsen, at misforståelser kan blive manet i jorden, og myter kan aflives.

“Det viser sig, at spørgsmålet om, hvordan arbejdsopgaver bliver fordelt, er utrolig væsentligt for folk. Altså hvorfor får hun og ikke jeg de arbejdsopgaver? Hvis vi ikke giver folk en forklaring, og hvis vi ikke signalerer, at folk kan komme til os med deres frustrationer, ja, så kan de begynde at fantasere,” forklarer Nina Ilsøe.

“Og som Mille Mortensen også siger: “Når viden hører op, så sætter fantasien i gang.” Og de fantasier kan sætte sig fast og udvikle sig til, at medarbejderne i en arbejdspladsvurdering sætter kryds i det felt, hvor der står, at de er udsat for mobning,” fortæller Mette Simon.

Stærkere sammen

Både Katja Wienmann Bramm, Mette Simon og Nina Ilsøe har alle bemærket, at det ikke kun er bioanalytikerne, der er udsat for mindre mobning. Stort set samtlige faggrupper i Region Hovedstadens arbejdspladsvurdering oplever et fald.

Og mobning står ikke alene. Andelen af medarbejdere, der har oplevet uønsket seksuel opmærksomhed, er op mod halveret, og trusler om vold er faldet til en tredjedel.

“Alle faggrupper er rykket, så mit bud er, at vi har påvirket hinanden. Jeg håber også, at det hænger sammen med et stærkere tværfagligt samarbejde,” lyder det fra næstformand Katja Wienmann Bramm. ▣

”

Jeg bruger tid på at motivere mine kolleger til at tage snakken med den eller dem, der måtte være en konflikt med. Ofte kommer de glædestrålende tilbage og siger, at de har fået en uforbeholden undskyldning.

Mette Simon

TO INSPIRATIONSDAGE

Life Science • Udstilling • Konferencer
Docken KBH • 22.-23. september 2021

dialabxpo.dk

Der er kæmpe opbakning fra udstillerne. De glæder sig til et gensyn med dig og det personlige møde, hvor de præsenterer deres nyheder, produkter og løsninger.

Som bioanalytiker kan du opleve årets event og få:

Ny Viden & inspiration
Nye kontakter
Nye perspektiver i dit arbejde
Nye løsninger og produkter
Nye konferencetemaer: Digitalisering, Bæredygtighed, COVID-19 og Indkøbernes Dag

Sæt kryds i kalenderen 22.-23. september 2021
– vi mødes på Docken i KBH.

Fri entré og konferencedeltagelse.

Hvis man er beskæftiget inden for laboratorie- og diagnostikbranchen er DiaLabXpo for mig at se ganske enkelt et sted, man skal være for at blive inspireret og møde de vigtige mennesker i branchen.

Formand for udstillingsudvalget i brancheforeningen DiaLab,
administrerende direktør i Holm & Halby,
Morten Dyrner

DiaLabXpo
Life Science • Udstilling • Konferencer

80 speakers and 120 posters:
Now it's time for IFBLS 2021
– join the lab race

August 24th-28th 2021

Highlights *from the* program

Four parallel sessions every day.

5 keynotes

54 invited speakers

22 free oral presentations

120 posters

More about sessions,
speakers, presentations
and exhibition at ifbls2021.org
and IFBLS 2021
– join the lab race at
Facebook

DAY 1

Tuesday 24th

09:00-12:00

OPEN FORUM

17.30-20.15

Grand opening of IFBLS 2021

Keynote:
Eske Willerslev,
Professor,
GeoGenetics,
University of
Copenhagen

PHOTO: MIKAL SCHLOSSER

DAY 2

Wednesday 25th

10:45-12:15

FUTURE DIAGNOSTICS

10.45-11.00

Dorte Madsen

"Get up and get moving – a practical introduction to physical activity in the workplace"

10:45-11:15

Fatima AlZahra'a Alatraktchi

"On-site early diagnosis of microbial infections"

14:00-15:30

INTERACTING WITH YOUR NEW TECHNOLOGY

14.30-14.45

Nikolaj Nielsen

"A nuclear Medicine procedure to determine the minimal discarded volume, when using an intravenous catheter"

16:00-16:30

Anette Thomas, United Kingdom

"Improving quality of laboratory diagnostics in low and middle income countries."

16.00-16.30

Minna F.L. Lladó

"The international recipe to create unique Biomedical Laboratory Scientists"

DAY 3

Thursday 26th

09:00-10:00
Søren Brostrøm
"Covid-19"

10:45-12:15
POST-GRADUATE
LEARNING

10:45-11:15
**Betina Frydenlund and
Peter Bøhm**
"Progress in development
and implementation of
postgraduate courses
for biomedical laboratory
scientists"

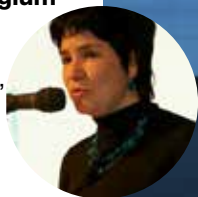
10:45-11:15
**Joakim Dillner,
Sweden**
"Trends in the
laboratory; new technologies
in relation to the profession"

FOTO: ULE SPØRSMÅL

10:45-11:15
Gorm Lisby
"Danish National Evaluation
Study for SARS-CoV-2
antigen test: Sample types
and test performance"

16:00-16:30
Mieke Demeyre, Belgium
"Bioinformatics – the
future for Biomedical
Laboratory Scientists"

14:00-15:30
PANEL DEBATE
ON COVID-19

14.30-15.00
Jes Lynning Harfeldt
Ethics and medical
laboratory technology

16.00-16.30
Lene Bisgaard
"Quality assurance
– the DNA of a
Medical Laboratory
Technologist"

DAY 4

Friday 27th

10:45-11:15
**Mette Hansen
og Lene Nielsen**
"Fecal microbioata
transplantation:
How to progress
from idea to practical
implementation"

10:45-12:15
MANAGEMENT
IN DISRUPTION

12.00-12.15
**Maja Lis Halkjær
and Anna Skau**
"Tracking diabetes in Greenland"

12:15-14:00

14:00-15:30
Expectations to our future
Students and leaders in debate

14:00-15:30
PERSONALIZED
MEDICINE
AND ETHICS

14:30-15:00
Rajiv Erasmus, South Africa
"How are international health
organizations improving the
quality of Point of Care Testing
in Africa"

16.00-16.30
Martin Wirenfeldt Nielsen
"The Danish Brain Collection
– History and Current Status"

AARHUS UNIVERSITY HOSPITAL

DAY 5

Saturday 28th

09:00-10:00
Adam Bencard
"Mind the gut"

11.00-12.25
CLOSING AND AWARD
CEREMONY

Poster award
Young scientists award

FAGLIG

FORFATTERNE
MODTOG DANSKE
BIOANALYTIKERES
BACHELORPRIS,
2. PRISEN I AUGUST
2020 FOR DERES
PROJEKT

AF:

JULIE HEIBERG BUHL
Bioanalytiker – Iværksætter

SAMUEL ISAIAH ELIKOVIC
Bioanalytiker – Klinisk
Mikrobiologisk Afdeling,
Aarhus Universitetshospital

**MALENE GAARSDAL
JENSEN**
Bioanalytiker – Klinisk
Biokemisk Afdeling,
Regionshospitalet Holstebro

ROLF GEESINK
Bioanalytiker – Blodprøver
og Biokemi, Aarhus
Universitetshospital

Stresspåvirkning af nyfødte

Vi har i foråret 2020 udarbejdet et bachelorprojekt i samarbejde med Blodprøver og Biokemi, Regionshospitalet Viborg – Hospitalsenhed Midt, omhandlende stresspåvirkning af nyfødte (præmature og mature med en alder op til 6 mdr.) under blodprøvetagning. Er man interesseret i at læse hele vores projekt, kan det læses på: kortlink.dk/2bwka

Vi valgte at gå i dybden med netop dette emne, da der hos os under et tidligere projekt om relationsdannelse under blodprøvetagning på voksne opstod en stor interesse for den patientoplevede kvalitet ifm. blodprøvetagning. Den voksne patientgruppe kan udtrykke sig verbalt, mht. hvordan de oplever en prøvetagning. Det kan nyfødte ikke, så de udtrykker sig nonverbalt, og vi overvejede derfor, hvordan vi kunne undersøge reaktionerne hos nyfødte. Vores undren gik derfor på, hvordan bioanalytikere kan bidrage til en god oplevelse for de nyfødte under blodprøvetagning.

Nyfødtes stressrespons

Nyfødtes stressrespons aktiveres let (1), og de er ikke sansemotorisk modne til at kapere stimuli såsom berøring i form af malkning, så herved udsættes den nyfødte for stress (2)(3). Stresspåvirkning kan have indflydelse på den nyfødtes udvikling og kan medføre, at den nyfødte kan udvikle livslang nålefofi (4). Hvis den nyfødte udsættes for betydelig stresspåvirkning, kan det resultere i, at den nyfødte klarer sig dårligere, både fysisk og psykisk ift. trivsel og udvikling, både på kort og på langt sigt (5).

På Blodprøver og Biokemi i Viborg er standardproceduren for blodprøvetagning på nyfødte op til 6 mdr. kapillærblodprøvetagning via hælстик (6). Proceduren foregår ved et indstik i hælen, hvorfra fritløbende kapillærblod opsamles i microtainerne. I nogle tilfælde forekommer der ikke frit løbende blod. I de tilfælde vil det være nød-

vendigt for bioanalytikeren at malke den nyfødtes fod for at stimulere blodtilstrømning.

Med denne viden in mente ville vi undersøge, hvordan vi kunne benytte vores faglighed til at se nye muligheder, som kunne minimere de identificerede stresspåvirkninger. Vi havde i den forbindelse en antagelse om, at ved at reducere den udtagne blodvolumen ville vi samtidig minimere det fysiske indgreb ved malkning på den nyfødte.

Metodesammenligning

Vi undersøgte vores antagelse gennem en metodesammenligning mellem to apparaturer. Vi valgte at fokusere på analysen B-hæmoglobin, da denne rekvireres ofte på nyfødte. Vi sammenlignede Sysmex, hvor der udtages 500-900 µl prøvemateriale via en microtainer (7), og ABL800, hvor der udtages 125 µl via et kapillærrør (8). Metodesammenligning blev foretaget via deming regression, hvor vi samtidigt også undersøgte analysens korrekthed og imprecision baseret ud

FOTO: RITZAU SCANPIX

fra interne og eksterne kontrolmålinger. Resultater fra vores metodesammenligning opfyldte flere kvalitetskriterier, men den endelige beslutning om, hvorvidt metoden kunne implementeres, skulle stadig vurderes af afdelingens læge og biokemiker.

NIDCAP – også en mulighed for bioanalytikere

Gennem vores litteraturbaserede evidenssøgning fandt vi frem til NIDCAP (Newborn Individualized Developmental Care Assessment Program) Trænings- og Udviklingscenter, som tilbyder uddannelse til sundhedsprofessionelle, som har til formål at øge deltagernes kompetencer til at observere og støtte den nyfødtes samspil, udvikling og kommunikation (9). På Regionshospitalet Viborgs Afsnit for Syge Nyfødte og Tidligt Fødte, er der ansat specialuddannede FINE (Family and Infant Neurodevelopmental Education) sygeplejersker. En titel, man tilegner sig gennem 12 ugers basisuddannelse på Dansk NIDCAP Træ-

nings- og Udviklingscenter (9). Ydermere har NIDCAP Trænings- og Udviklingscenter i Århus afholdt et kursus for nyansat plejepersonale på Nyfødt Intensiv Aarhus Universitetshospital, hvor bioanalytikere fra en biokemisk afdeling deltog. Kurset omhandlede nyfødtes kommunikation gennem adfærd, altså hvilke tegn de viser på stress, og hvordan man identificerer dem. NIDCAP-centret fik positiv feedback fra bioanalytikerne, som fandt kurset meget relevant. Gennem vores kontakt med NIDCAP-centret udtrykte de, at de var åbne for at tilrettelægge et kursus specifikt til bioanalytikere.

Desuden stiftede vi gennem vores projekt bekendtskab med smerteskalaen; COMFORTneo, som på Regionshospitalet Viborgs Afsnit for Syge Nyfødte og Tidligt Fødte benyttes af FINE-sygeplejerskerne. Ifølge Center for Kliniske Retningslinjers retningslinje for smertevurdering af neonatale børn anbefales det nationalt at anvende COMFORTneo som smertevurderingsredskab på nyfødte (10 s. 16). COMFORTneo anvendes på ny-

FAGLIG

fødte op til 28 dage. De syv parametre, man er opmærksom på, er vågenhed, ro/ængstelse, respiratorisk respons, gråd, kropsbevægelser, ansigts- og muskelspændinger (10 s. 13, 11).

COMFORTneo gav os et større indblik i, hvilke parametre man kan observere for at identificere den nyfødtes stresspåvirkning og dermed lettere imødekomme den nyfødte, således at blodprøvetagningen bliver på den nyfødtes præmisser.

Stress og smertelindring

Vi erfarede gennem vores interview med en FINE-sygeplejerske og en bioanalytiker, at der er stor enighed om, at fastholdelsen ved malkning er det, der stresser mest ifm. prøve-tagning. En måde, hvorpå det er muligt at mindske oplevelsen af fastholdelse og dermed den påførte stress, kunne ifølge sygeplejersken være at følge den nyfødtes bevægelser med benet. En bioanalytiker anbefaler at holde benet nedad, så blodet har mulighed for at løbe til.

Både sygeplejersken og bioanalytikeren udtrykker, at det er bedre at stikke igen for at få nok blod fremfor at malke massivt. De er også enige om, at jo mindre tid prøvetagningen tager, jo bedre mht. stresspåvirkningen.

En mulighed for at gøre malkning udholdelig for den nyfødte kan være at have fokus på at smertelindre. Flere studier har konkluderet, at sukkervand indgivet før og under hælstik er en effektiv smertelindringsmetode. Ligeledes har amning vist sig at være effektiv. Tæt svøb og sut kan også være gode redskaber til at reducere smerterespons signifikant hos nyfødte (4).

Forældreinddragelse

Forældrene kan spille en stor rolle i smertelindring, da de er den nyfødtes primære omsorgsperson og er dem, der skaber tryghed og giver trøst. Vi undersøgte gennem litteraturbaseret evidenssøgning, hvordan denne rolle kan komme til udtryk. Vi fandt frem til, at forældrenes rolle bl.a. kan komme til udtryk gennem berøringsterapi ved at lejre barnet hud-mod-hud, også kendt som "Kangaroo-Care" (4). Denne lejring giver mulighed for, at den nyfødte kan ammes eller modtage sukkervand, evt. via lillefinger eller sut. Hud-mod-hud skaber tryghed og nærvær, både ved fuld kropskontakt og ved at blive holdt om, det kan bl.a. være en hånd, der ligger på hoved eller krop. Trygheden ved hud-mod-hud opstår igennem frigivelsen af hormonet oxytocin, der frigives hver halve time (12).

Oxytocin frigives også hvert 1 1/2 minut ved amning. Hormonet er bl.a. med til, at smertetærsklen hos den nyfødte højnes (12). Yderligere er hud-mod-hud mere effektivt til at smertelindre den nyfødte end varmen fra en kuvøse (4). Ved at inddrage forældrene medtager man også en anden form for smertelindring gennem aromaterapi, hvor forældrenes velkendte duft kan virke beroligende (4). Da forældrene ikke altid er bevidste om deres rolle, er det vigtigt, at vi som bioanalytikere vejleder forældrene i, hvilken rolle de kan spille i blodprøvetagning, samt hvilken betydning det har for den nyfødte.

Temperatur-, lyd- og lysforhold

Ud fra vores interview og observationer af sundhedsprofessionelle bestående af bioanalytikere og sygeplejersker erfarede vi, hvilke prøvetagningsforhold der har stor indvirkning på den nyfødtes stresspåvirkning. Varme fødder er essentielt for god blodtilførsel ved prøvetagning. Dette kan opnås f.eks. ved at holde en handske med varmt vand mod hælen, benytte varmt svøb eller ved at holde en varm hånd omkring den nyfødtes fod. Ydermere er et roligt lydniveau et vigtigt element under prøvetagning, dette indebærer lavt lydniveau og rolig stemmeføring.

En anden stressfaktor for nyfødte er skarpt lys. Vi har observeret, at et klæde for øjnene er blevet brugt som løsning til at skærme den nyfødte. En løsning, der samtidig kan give bioanalytikeren det nødvendige lys til gode arbejdsforhold. Bioanalytikeren behøver ikke at gå på kompromis med en god arbejdsstilling for at opnå de optimale prøvetagningsforhold for den nyfødte, der som nævnt kunne være, at den nyfødte ligger hos en forælder, gerne hud-mod-hud eller i kuvøsen. Mulighederne for en god arbejdsstilling kan sikres ved at hæve sengen, mens en forælder holder den nyfødte, hæve kuvøsen, eller at forældrene sidder i en stol og holder den nyfødte i arme, så bioanalytikeren kan sætte sig på en stol ved siden af.

Efterhånden som vi gennem vores projekt blev mere bevidste om, hvor stor indvirkning smerte og den medførte stress har på den nyfødtes udvikling, indså vi vigtigheden af patientcentrering mht. nyfødte. Vi håber dermed, at vi kan inspirere flere inden for professionen til at have mere fokus på emnet, da vi mener, at vi som profession med baggrund i vores faglighed kan have en stor betydning for denne patientgruppe. ■

REFERENCER

1. Cozolino J. The neuroscience of psychotherapy. healing the social brain. 2. udg. New York, NY: W.W. Norton & Co.; 2010. xiv, 459 s., illustreret. (The Norton series on interpersonal neurobiology).
2. Jensen C, Bjerg M. Betydning af smerte for det præmature barn [Internet]. dp.dk. [henvist 28. april 2021]. Tilgængelig hos: <https://www.dp.dk/p-psykologernes-fagmagasin/fagartikler-psykologi-viden/betydning-af-smerte-for-det-praemature-barn/>
3. Porges S.W. Del 2: Fysiologisk regulering hos udsatte spædbørn: En model for vurdering og potentiel intervention. I: Hart S., redaktør. Neuroaffektiv psykoterapi med børn. Kbh.: Hans Reitzel; 2011. s. 656.
4. Ernst D.J. Pain reduction during infant and pediatric phlebotomy. MLO Med Lab Obs. juli 2007;39(7):19-24.
5. Hallum K. Kommunikation og samspil med for tidligt fødte børn [Internet] [henvist 21. maj 2021]. Tilgængelig hos: [https://e-dok.rm.dk/edok/editor/HOMIBO.nsf/LookupUpload/ATTACH-RMAP-8FPASS/\\$FILE/Word%20Pro%20-%20kommunikation%20og%20samspil.pdf](https://e-dok.rm.dk/edok/editor/HOMIBO.nsf/LookupUpload/ATTACH-RMAP-8FPASS/$FILE/Word%20Pro%20-%20kommunikation%20og%20samspil.pdf)
6. Larsen J.H., Nielsen I.S. Kapillærprøvetagning [Internet]. Hospitalsenhed Midt Blodprøver og Biokemi; 2020 [henvist 20. maj 2021]. Tilgængelig hos: <http://e-dok.rm.dk/edok/Admin/GUI.nsf/Desktop.html?open&openlink=http://e-dok.rm.dk/edok/enduser/portal.nsf/Main.html?open&unid=X3AAC5AEF58045206C1257E1500466F80&dbpath=/edok/editor/HOMIKE.nsf/&windowwidth=1100&windowheight=600&windowtitle=5%F8g>
7. BD Diagnostics- Preanalytical Systems. BD Microtainer- Familyproducts Brochure [Internet]. BD Diagnostics- Preanalytical Systems; Tilgængelig hos: <https://www.bd.com/resource.aspx?IDX=7220> s. 20
8. Hospitalsenheden Midt. Analysefortegnelsen for Blodprøver og Biokemi [Internet]. hospitalsenhedmidt.dk. [henvist 21. april 2021]. Tilgængelig hos: <http://www.hospitalsenhedmidt.dk/afdelinger-og-centre/klinisk-biokemisk-afdeling/analysefortegnelsen/>
9. Aarhus Universitetshospital, Dansk NIDCAP Trænings- og Udviklingscenter. NIDCAP: Dansk NIDCAP Trænings- og Forskningscenter [Internet]. auh.dk. [henvist 21. april 2021]. Tilgængelig hos: <https://www.auh.dk/afdelinger/born-og-unge/til-fagfolk/dansk-nidcap-traenings-og-udviklingscenter/>
10. Haslund H., Måstrup R., Døj I, Skovgaard H., Andersen M., Hundrup YA. Klinisk retningslinje for smertevurdering af neonatale børn [Internet]. Center for kliniske retningslinjer; 2020 [henvist 28. april 2021]. Tilgængelig hos: <https://cfkr.dk/media/353373/Klinisk%20retningslinje%20for%20smertevurdering%20af%20neonatale%20b%20C3%B8rn.pdf>
11. Haslund H., Måstrup R., Døj I, Skovgaard H., Andersen M., Hundrup YA. COMFORTneo Scale [Internet]. Center for klinisk retningslinjer; 2020 [henvist 28. april 2021]. Tilgængelig hos: https://cfkr.dk/media/344530/bilag_12_comfortneo_dansk_version_-1.pdf
12. Hallum K. 17.17.8. Hud-mod-hud kontakt og tilknytning, sygeplejeinstruks [Internet]. Hospitalsenhed Midt + Børn og Unge; 2019 [henvist 6. maj 2021]. Tilgængelig hos: <http://e-dok.rm.dk/edok/Admin/GUI.nsf/Desktop.html?open&openlink=http://e-dok.rm.dk/edok/enduser/portal.nsf/Main.html?open&unid=XCD8AC15C8A876CAC12576C4002C4732&dbpath=/edok/editor/HOMIBO.nsf/&windowwidth=1100&windowheight=600&windowtitle=5%F8g>

Markant mindre livmoderhalskræft blandt HPV-vaccinerede unge kvinder

Stor dansk undersøgelse viser, at forekomsten af livmoderhalskræft er reduceret med op til 86% blandt kvinder, der fik HPV-vaccinen, før de fyldte 20 år. Forskerne bag tror på, at det kan lykkes stort set at udrydde livmoderhalskræft i Danmark.

LIVMODERHALSKRÆFT

reduceret med op til **86%** blandt kvinder, der fik HPV-vaccinen, før de fyldte **20 år**.

NY UNDERSØGELSE

900.000* kvinder i Danmark HPV-vaccinen reducerer forekomsten af livmoderhalskræft markant **jo tidligere vaccine – des større er faldet**

*De 900.000 kvinder var 17-30 år i 2006-2019, og af disse var næsten 40% HPV-vaccineret, før de fyldte 17 år.

En ny undersøgelse, der omfatter næsten 900.000 kvinder i Danmark, viser, at HPV-vaccinen reducerer forekomsten af livmoderhalskræft markant, og at jo tidligere kvinderne er vaccineret, des større er faldet i antal tilfælde af livmoderhalskræft.

De 900.000 kvinder var 17-30 år i 2006-2019, og af disse var næsten 40% HPV-vaccineret, før de fyldte 17 år.

Det er Juliane Marie Centret på Rigshospitalets nyhedsbrev, der bringer den gode nyhed.

Jo tidligere vaccination, jo bedre

Resultaterne viser, at sammenlignet med uvaccinerede kvinder, havde de kvinder, der blev vaccineret før 17-års alderen, 86% lavere risiko for livmoderhalskræft. Kvinder, der blev vaccineret som 17-19-årige, havde 68% mindre risiko for livmoderhalskræft.

”Når det gælder de kvinder, der var i 20’erne, da de blev vaccineret, er billedet mindre tydeligt. Det betyder dog ikke, at vaccinen ikke virker for ældre kvinder,” siger Susanne Krüger Kjær, overlæge i Gynækologisk Afdeling på Rigshospitalet og professor ved Københavns Universitet samt forskningsleder ved Kræftens Bekæmpelses Center for Kræftforskning.

”De ældste kvinder i undersøgelsen er ikke blevet vaccineret som en del af børnevaccinationsprogrammet, og en del af dem kan have valgt at få vaccinen, fordi de havde en særlig risiko for

at få livmoderhalskræft, f.eks. fordi de allerede havde fået konstateret forstadier til livmoderhalskræft. Resultatet understreger, at pigerne helst skal vaccineres i en tidlig alder, og at noget af det bedste, man kan gøre for sin datter, er at tage imod tilbuddet om HPV-vaccination i børnevaccinationsprogrammet,” lyder rådet fra Susanne Krüger Kjær i nyhedsbrevet.

Hun tror på, at kombinationen af HPV-vaccination og screeningsprogrammet for livmoderhalskræft stort set kan føre til udryddelse af livmoderhalskræft i Danmark.

Ny vaccine beskytter mere

I Danmark får pigerne tilbud om HPV-vaccination, når de fylder 12 år, og HPV-vaccination har været en del af børnevaccinationsprogrammet siden 2009. De kvinder, der medvirker i den nye undersøgelse, er vaccineret med en vaccine, der beskytter mod færre typer af HPV end den såkaldt nivalente vaccine, der blev indført i vaccinationsprogrammet i 2017.

”De ‘gamle’ vacciner beskyttede først og fremmest mod HPV16 and HPV18, som også er årsag til omkring 70% af alle tilfælde af livmoderhalskræft. Den nivalente vaccine beskytter mod i alt ni typer af HPV, så håbet er, at vi kan komme op på at forebygge næsten 90% af alle tilfælde af livmoderhalskræft ved vaccination,” siger Susanne Krüger Kjær. ▣

Teksten er en lettere redigeret og forkortet udgave af en artikel i ”Nyt fra Juliane Marie Centret” / Undersøgelsen er offentliggjort i Journal of the National Cancer Institute. / Real-world Effectiveness of Human Papillomavirus Vaccination Against Cervical Cancer / Susanne K Kjaer, DMSc, Christian Dehlendorff, PhD, Federica Belmonte, PhD, Louise Baandrup, PhD / JNCI: Journal of the National Cancer Institute, djab080,

Kan IgY fra æggeblommer reducere kroniske urinvejsinfektioner?

Undersøgelse af IgY antistoffers effekt i en urinvejsinfektion demonstreret i en dyremodel med henblik på behandling af kroniske urinvejsinfektioner hos rygmarvspatienter

AF

SARAH BÆKDAHL PETERSEN

Bioanalytiker, stud.cand.scient.san.

VEJLEDERE OG MEDFORFATTERE

METTE JØRGENSEN

Bioanalytikerunderviser på Klinisk Mikrobiologisk Afdeling, Rigshospitalet.

MINNA FYHN LYKKE LLADÓ

Lektor på Bioanalytikeruddannelsen, Københavns Professionshøjskole.

Sarah Bækdahl Petersen har udført et bachelorprojekt på Klinisk Mikrobiologisk Afdeling, Rigshospitalet. Projektet blev udført i samarbejde med et forskningsteam på afdelingen anført af professor Claus Moser. Han arbejder blandt andet med bakteriers biofilmdannelse, som er en overlevelsesstrategi, der gør dem meget modstandsdygtige.

Biofilm mindsker bakteriernes følsomhed over for antibiotika og er derfor vanskelige at behandle medicinsk. Professor Claus Mosers forskerteam har fokus på fire biofilminfektioner: I lungerne hos cystisk fibrose-patienter, på hjerteklapper, i kroniske sår samt ved kroniske urinvejsinfektioner (UVI) hos rygmarvsskadede patienter.

Omdrejningspunktet for Sarah Bækdahl Petersens bachelorprojekt var netop kateterbæ-

rende patienter med rygmarvsskader; her ses UVI hyppigt med *Pseudomonas aeruginosa* (*P. aeruginosa*). I mange tilfælde udvikles biofilm, der ligger som en hinde på kateteret eller som biofilm i blæren og besværliggør behandling (Nilsson, et al., 2008).

Projektet undersøgte effekten af 10% IgY suspension i en urinvejsinfektion med *P. aeruginosa* demonstreret i mus. Dette forsøgsdesign er ikke afprøvet før. Der præsenteres kun data fra urindyrkninger i denne artikel, da den totale datamængde i projektet dækker over 850 undersøgelser.

Baggrund

P. aeruginosa kan danne biofilm, hvilket ofte fører til kroniske infektioner (Tofte, 2017). Tidligere in vivo-studier foretaget på mus, grise og mennesker har vist, at profylaktisk behandling med IgY

Forberedelse af IgY suspension.

antistoffer reducerede infektioner med *P. aeruginosa* (Nilsson, et al., 2008) (Thomsen, 2015).

IgY aktiverer ikke kroppens immunrespons og er derfor fordelagtig at anvende som forebyggende behandling (Nilsson, et al., 2008).

Hos patienter med rygmarvsskader ses UVI som værende den hyppigst forekommende infektion (Ronco, et al., 2011). Hertil er UVI den mest hyppige nosokomielle infektion i Danmark (Tofte, 2017).

Formål

Projektet havde til formål at undersøge effekten af IgY antistoffer i en dyremodel af UVI med *P. aeruginosa*.

Metode

I dyremodellen blev der anvendt BALB/c hun-

mus. Disse blev inddelt i fire grupper: en ubehandlet gruppe og tre IgY-behandlingsgrupper, se tabel 1.

For at opnå en UVI blev der anvendt en koncentration på 10^9 med *P. aeruginosa* O1. Denne bakterie er en kontrolstamme.

I de tre behandlingsgrupper blev musene behandlet med 10% IgY suspension i blæren på dag 0, 1 og 3.

Musenes almene tilstand blev tilset løbende under hele perioden.

Med henblik på kvantitativ måling af bakterievækst blev urin opsamlet ved at kilde musene på maven. Urin blev opsamlet over 7 dage.

Musenes blærer, nyrer og blod blev undersøgt for eventuelle systemiske infektioner. Disse resultater er ikke beskrevet i denne artikel.

På figur 1 (side 26) ses fortyndingsrækken af

Licens til dyreforsøg

Før man anvender forsøgsdyr, skal der søges om tilladelse hos Dyreforsøgstilsynet.

I ansøgningen skal dyremodellen beskrives. En dyrlæge vurderer, om modellen kan godkendes. Tilladelsen i dette projekt er indhentet med henblik på forebyggelse og behandling af sygdom med nyt stof/lægemiddel ved afprøvning af dets kvalitet, effektivitet og sikkerhed (Miljø- og Fødevarerministeriet, 2016).

Indhentning af tilladelse til dyreforsøget blev foretaget af en overlæge.

Immunoglobulin Y

IgY har en molekylestruktur, der ligner immunoglobulin G (Schade & Terzolo, 2006).

IgY produceres ved immunisering af hvide benhornskyllinger og høstes fra æggeblommer.

Det antages, at IgY hindrer *P. aeruginosa* i at adhærere til epiteler (Thomsen, 2015).

BALB/c mus

BALB/c er en laboratorieopdrættet stamme af albino-hunmus.

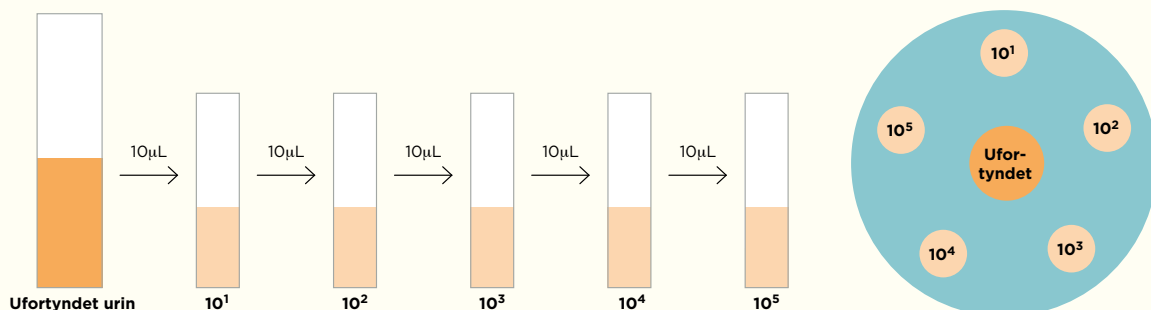
TABEL 1

UVI-dyremodel. Én ubehandlet gruppe samt tre behandlingsgrupper. Dage med 10% IgY-behandling er udfyldt med grå.

GRUPPER	DAG 0	DAG 1	DAG 3
Ubehandlet gruppe	UVI med <i>P. aeruginosa</i> O1		
Behandlingsgruppe 1	UVI med <i>P. aeruginosa</i> O1 + IgY behandling		
Behandlingsgruppe 2	UVI med <i>P. aeruginosa</i> O1	IgY behandling	
Behandlingsgruppe 3	UVI med <i>P. aeruginosa</i> O1		IgY behandling

FIGUR 1

Fortyndingsrække fra ufortyndet urin til 10^5 , udsået efterfølgende på blå agarplade med ufortyndet urin i midten.

urinprøverne samt udsåning af ufortyndet urin og fortyndet urin på en blå agarplade. Koncentrationen blev beregnet ud fra tælling af bakteriekolonierne, colony forming units pr. milliliter (CFU/mL). Alle urinprøver blev homogeniseret inden fortynding.

I hver brønd blev der tilføjet 90µL 0,9% NaCl. Herefter blev 10µL ufortyndet urin overført. Der blev gennemsnitligt foretaget seks fortyndinger pr. urinprøve. Antallet af fortyndinger varierede afhængig af opsamlet urin.

Den indsamlede urin blev fortyndet og udsået med 10µL af hver fortynding på blå agarplader. Pladerne blev inkuberet ved 37°C ved atmosfærisk luft.

For at mindske usikkerheden blev tælling af CFU/ml på pladerne aflæst kvantitativt ved den højst mulige tælbare koncentration. Ved højere koncentration er man tættere på den reelle værdi.

Usikkerheden beregnes som $\sqrt{n/n}$, hvor n angiver summen af talte kolonier.

Resultater og diskussion

På figur 2 ses CFU/mL af *P. aeruginosa* O1 fund i urinen hos musene.

Faldet i den ubehandlede gruppe (RØD) kan tyde på, at musenes eget immunforsvar har prøvet at bekæmpe UVI. Dette fald var forventeligt i alle grupper.

I behandlingsgruppe 1 (GUL) blev der forventet

et større fald i CFU/mL, men dette blev ikke observeret. Dette kan indikere, at IgY antistof ikke har haft en effekt i denne gruppe. Ved UVI samtidig med IgY-behandling tyder det på, at musenes immunforsvar ikke når at reagere på infektionen. Hermed er IgY ikke i stand til at skabe agglutination med *P. aeruginosa* O1 og er dermed ikke virksomt (Thomsen, 2015).

I behandlingsgruppe 2 (GRØN) og behandlingsgruppe 3 (BLÅ) kan udsving i kurverne skyldes biologisk variation, udsivning af IgY suspension efter indgivelse og varierende mængde af opsamlet urin.

Ikke desto mindre ser man på kurverne i behandlingsgruppe 2 (GRØN) og behandlingsgruppe 3 (BLÅ) en nedsat CFU/mL frem til dag 6.

En mulig grund til de observerede stigninger for samtlige grupper efter dag 6 kan være, at effekten af IgY er aftaget og derved ikke har samme effekt længere. Dette betyder muligvis, at yderligere IgY-behandlinger er påkrævet.

Konklusion

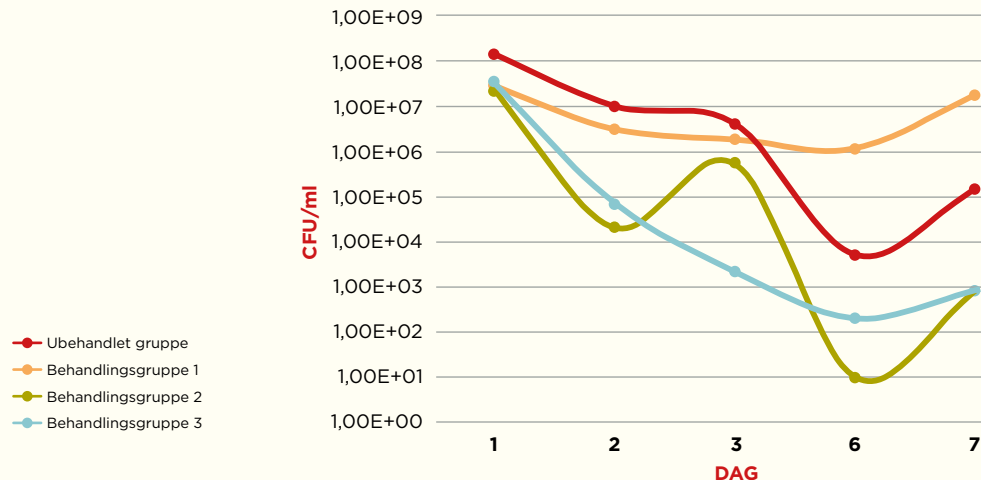
Projektet belyser, at 10% IgY kan have en effekt på en UVI forårsaget af *P. aeruginosa* O1 i den undersøgte dyremodel.

Behandling med IgY kan vise sig at være en spændende ny behandlingsmetode ved UVI hos kateterbærende patienter og kan eventuelt reducere brugen af antibiotika.

FIGUR 2

CFU/mL af *P. aeruginosa* O1 fund i urinen hos musene

CFU/mL *P. aeruginosa* O1 fund i urin fra dag 1-7. På y-aksen ses CFU/mL, og på x-aksen ses dagene over forsøget. Den røde kurve viser den ubehandlede gruppe. Den gule kurve viser behandlingsgruppe 1. Den grønne kurve viser behandlingsgruppe 2, og den blå kurve viser behandlingsgruppe 3. I alle behandlingsgrupper er 10% IgY suspension anvendt. Dag 4 og 5 er ikke illustreret på x-aksen, da der ikke blev opsamlet urin på disse dage.

Kræftlæger foreslår nyt screeningsprogram for rygere over 55 år

Screening skal finde lungekræften i et tidligere stadie. Dansk Lunge Cancer Gruppe (DLCG) har ansøgt Sundhedsstyrelsen om at indføre landsdækkende screening for lungekræft

AF JYTTE KRISTENSEN, REDAKTØR

Har du røget minimum 10 cigaretter dagligt i 30 år, eller 15 cigaretter om dagen i 25 år, vil du være i målgruppen for et foreslået nyt nationalt screeningsprogram. Og er du tidligere ryger, skal du være stoppet inden for de seneste 10 år for at komme med i programmet.

Kræftlægenes sammenslutning DLCG sendte i marts i år en ansøgning til Sundhedsstyrelsen om et landsdækkende screeningsprogram for lungekræft for rygere og tidligere rygere i alderen 55-75.

Flest dør af lungekræft

Lungecancer er den næst hyppigste cancersygdom i Danmark hos både mænd og kvinder, og hvert år dør flere af lungecancer end af nogen anden cancerform. Grunden er, skriver DLCG i deres ansøgning, at to ud af tre patienter diagnosticeres i et så fremskredent stadie, at der ikke er mulighed for helbredelse. Sygdommen er lumsk. I den tidlige fase er der ingen eller kun ganske få symptomer, og konsekvensen er, at patienterne ofte bliver udredt for sent. Ifølge kræftlægerne i DLCG kan man med en national screening opnå, at færre dør af lungecancer.

Bygger på stor europæisk undersøgelse

DLCG's anbefaling bygger bl.a. på data på fra et hollandsk-belgisk studie, NELSON, der ifølge ansøgningen er "det største og eneste studie med statistisk styrke til at vise fald i lungecancerdødeligheden." Studiet blev publiceret i New England Journal of Medicine i januar 2020 og viser, at laddosis CT-screening af rygere og eksrygere reducerede dødeligheden markant.

Vil også berøre bioanalytikere

Selvom radiologer og radiografer vil være de to faggrupper, som skal stå for selve screeningen med lavdosis CT-test, vil flere bioanalytikerspecialer også blive inddraget. I nuklearmedicin vil der forventeligt blive en øgning i antallet af PET-CT-scanninger, ligesom patologien vil få flere opgaver med at præparere og vurdere det øgede antal biopsier, skriver DLCG i ansøgningen til Sundhedsstyrelsen. □

Projektet har ikke undersøgt, hvorvidt profylaktisk behandling med IgY forebygger infektioner med *P. aeruginosa*. Da tidligere studier har vist effekt ved brug af IgY ved forebyggelse af infektioner (Nilsson, et al., 2008) (Thomsen, 2015), kan et IgY-coated urinkateter tænkes at være med til at forebygge infektioner i urinvejene. □

Efterord

Forskningsteamet på Klinisk Mikrobiologisk Afdeling har haft stor glæde af Sarahs laboratorietechniske og metodiske tilgang, som kendetegner en dygtig bioanalytiker.

På baggrund af Sarahs analytiske arbejde og engagement har afdelingen oplevet en stor gevinst ved at inkludere en bioanalytikerstuderende i forskningen.

I samarbejde med forskningsteamet er der indsendt et abstract til en international anerkendt mikrobiologisk konference, The European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases (ECCMID). Dette abstract blev godkendt. Konferencen skulle have været afholdt i april 2020 i Paris.

Professor Claus Moser på vegne af forskningsteamet.

BIBLIOGRAFI

Københavns Universitet. (Ukendt). Courses. Hentet 18. september 2019 fra Department of Experimental Medicine: <https://emed.ku.dk/courses/>

Miljø- og Fødevarerministeriet. (7. januar 2016). Retsinformation. Hentet 26. september 2019 fra Dyreforsøgsloven: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=176926#idifec708d-e488-4e55-9884-f832464dd969>

Nilsson, E., Larsson, A., Olesen, H.O., Wejåker, P.-E., & Kollberg, H. (4. august 2008). Good Effect of IgY Against Pseudomonas aeruginosa Infections in Cystic Fibrosis Patients. Pediatric Pulmonology, s. 892-899.

Ronco, E., Denys, P., Bernède-Bauduin, C., Laffont, I., Martel, P., Salomon, J., ... Gaillard, J.-L. (2011). Diagnostic Criteria of Urinary Tract Infection in Male Patients With Spinal Cord Injury. Neurorehabilitation and Neural Repair, s. 351-358.

Schade, R., & Terzolo, H.R. (februar 2006). IgY-technology: application and trends. Hentet fra ResearchGate: https://www.researchgate.net/profile/Horacio_Terzolo/publication/267702265_IgY-technology_application_and_trends/links/55ad9efc08aee079921e2ccd.pdf

Thomsen, K.C. (21171-178. august 2015). Anti-Pseudomonas aeruginosa IgY antibodies augment bacterial clearance in a murine pneumonia model. Journal of Cystic Fibrosis(15).

Tofte, N.N. (3. februar 2017). Chronic urinary tract infections in patients with spinal cord lesions – biofilm infection with need for long-term antibiotic treatment. Acta Pathologica et Microbiologica Scandinavica(125), s. 385-391.

Der findes aktuelt nationale screeningsprogrammer for tre kræftformer i Danmark: **tarmkræft livmoderhalskræft brystkræft**

I **2018** fik **4.775** danskere konstateret lungekræft

ifølge Dansk Lungecancer Register.

Generalforsamling i dbio's regioner

Danske Bioanalytikeres regioner holder generalforsamlinger i september 2021. Dagsordenen skal ifølge vedtægterne indeholde følgende minimumsdagsorden for regionsgeneralforsamlinger i kongresår:

1. Valg af dirigent
2. Beretning om regionsbestyrelsens arbejde i det forløbne år
3. Godkendelse af regnskab
4. Indkomne forslag
5. Orientering om valg af regionsformand og -næstformand
6. Valg af medlem(mer) til dbio's hovedbestyrelse
7. Valg af supplerende regionsbestyrelsesmedlemmer
8. Valg blandt regionsbestyrelsens medlemmer af suppleant(er) til hovedbestyrelsen
9. Valg af delegerede og suppleanter til dbio's kongres

Hvis du gerne vil deltage i generalforsamlingen, skal du tilmelde dig på den web-adresse, som er nævnt under den enkelte region.

dbio-NORDJYLLAND

TORS DAG DEN 9. SEPTEMBER 2021 klokken 16.30 i Aalborg Kongres og Kulturcenter, Europa Plads 4, 9000 Aalborg. Dørene åbnes klokken 16.00. Der vil være kaffe, te og kage. Punkt ud over den vedtægtsbestemte dagsorden: Oplæg ved lektor Jes Harfeld om etik.

FRIST FOR OPSTILLING TIL REGIONSBESTYRELSEN er den 29. juli 2021 klokken 09.00. Antal medlemmer i bestyrelsen er 9.

FRIST FOR FORSLAG, der ønskes behandlet på regionsgeneralforsamlingen, er den 29. august klokken 09.00.

TILMELDING til regionskontoret senest den 1. september på www.dbio.dk under **"Mit dbio" Membersite/kommende arrangementer.**

dbio-MIDTJYLLAND

MANDAG DEN 13. SEPTEMBER 2021

klokken 16.15 på Hotel Scandic Silkeborg, Udgaardsvej 2, 8600 Silkeborg. Der vil være mad og drikke under generalforsamlingen. Ingen punkter ud over den vedtægtsbestemte dagsorden.

FRIST FOR OPSTILLING TIL REGIONSBESTYRELSEN er den 2. august 2021. Antal medlemmer i bestyrelsen er 10.

FRIST FOR FORSLAG, der ønskes behandlet på regionsgeneralforsamlingen, er den 30. august klokken 12.00.

TILMELDING til regionskontoret senest den 1. september på www.dbio.dk under **"Mit dbio" Membersite/kommende arrangementer.**

dbio-SYDDANMARK

ONSDAG DEN 15. SEPTEMBER 2021 klokken 16.15 på Comwell Kolding, Skovbrynet 2, 6000 Kolding. Der vil være mad og drikke efter generalforsamlingen. Ud over den vedtægtsbestemte dagsorden er der følgende punkt: Underholdning ved Anders Lund Madsen fra 17.30 til 18.30.

FRIST FOR OPSTILLING TIL REGIONSBESTYRELSEN er den 4. august klokken 12.00. Antal medlemmer i regionsbestyrelsen er 11.

FRIST FOR FORSLAG, der ønskes behandlet på regionsgeneralforsamlingen, er den 1. september 2021 klokken 12.00.

TILMELDING til generalforsamlingen senest den 7. september på www.dbio.dk under **"Mit dbio" Membersite/kommende arrangementer.**

dbio-SJÆLLAND

ONSDAG DEN 22. SEPTEMBER 2021 klokken 17.00 på Comwell Sorø, Abildvej 100, 4180 Sorø. Der vil være mad og drikke under generalforsamlingen. Ud over den vedtægtsbestemte dagsorden er der følgende punkt: Uddeling af jubilæumsgaver og dbio Sjællands brandingpris.

FRIST FOR OPSTILLING TIL REGIONSBESTYRELSEN er den 11. august 2021 klokken 12. Antal medlemmer i bestyrelsen er 9.

FRIST FOR FORSLAG, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, er den 8. september 2021 klokken 12.00.

TILMELDING til generalforsamlingen er den 9. september 2021 på www.dbio.dk under **"Mit dbio" Membersite/kommende arrangementer.**

dbio-HOVEDSTADEN

TORS DAG DEN 9. SEPTEMBER 2021 klokken 16.30. Sted oplyses senere. Der serveres mad og drikke under generalforsamlingen. Der er ingen punkter ud over den vedtægtsbestemte dagsorden.

FRIST FOR OPSTILLING TIL REGIONSBESTYRELSEN er den 29. juli klokken 12.00. Antal medlemmer i bestyrelsen er 13.

FRIST FOR FORSLAG, der ønskes behandlet på regionsgeneralforsamlingen, er den 26. august 2021 klokken 12.00.

TILMELDING til generalforsamlingen til regionskontoret senest den 30. august 2021 på www.dbio.dk under **"Mit dbio" Membersite/kommende arrangementer.**

dbio-Færøerne/Bioanalytikarafelagið

Generalforsamlingen afholdes **DEN 18. SEPTEMBER 2021** med denne dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Beretning om bestyrelsens arbejde i det forløbne år
3. Aflæggelse af regnskab
4. Indkomne forslag
5. Valg af næstformand/kvinde
6. Valg af 2 bestyrelsesmedlemmer
7. Valg af 1 suppleant

Sted for generalforsamlingen vil blive annonceret senere i mail til medlemmerne.

Stil op for din region!

KONTAKT TIL REGIONERNE

Regionernes kontakt-oplysninger finder du på dbio's hjemmeside. Her kan du også finde vedtægterne, der fastlægger reglerne for valg og regionernes opgaver.

dbio.dk

9 dbio-NORDJYLLAND medlemmer

10 dbio-MIDTJYLLAND medlemmer

Der skal vælges følgende antal bestyrelsesmedlemmer til regionerne:

13 dbio-HOVEDSTADEN medlemmer

11 dbio-SYDDANMARK medlemmer

9 dbio-SJÆLLAND medlemmer

Nu er der valg til regionernes bestyrelser

Alle aktive medlemmer af Danske Bioanalytikere er stemmeberettigede og valgbare.

Til hver regionsbestyrelse skal vælges formand, næstformand, hovedbestyrelsesmedlem(mer) og supplerende bestyrelsesmedlemmer. Regionens formand er samtidig valgt til dbio's hovedbestyrelse.

Du kan vælge at stille op til flere poster. Hvis du f.eks. vælger at stille op som formand – og ikke bliver valgt som sådan – har du dermed mulighed for valg til en af de andre poster.

Opstillingsfrist

I henhold til dbio's vedtægter skal du anmelde dit kandidatur til regionen **senest 6 uger før generalforsamlingen**. Se tidspunkt og sted for de enkelte regionsgeneralforsamlinger på modstående side her i bladet.

Valg til regionsformand og regionsnæstformand

Såfremt der melder sig netop det antal kandidater, der skal bruges til de enkelte poster, betragtes disse som valgt uden afstemning.

Hvis mere end en kandidat melder sig til posten som henholdsvis formand og næstformand, vil der blive tilrettelagt urafstemning blandt regionens aktive medlemmer.

Hvis du vælger at stille op til en af disse poster, skal du derfor vedlægge en kort præsentation og et billede, der vil blive udsendt ved urafstemning.

Kandidater til regionsformandsposten og næstformandsposten skal sende deres kandidatur til kandidat@dbio.dk

Hvis du ikke inden for kort tid modtager en bekræftelse, skal du kontakte organisatorisk chef Janus Pill Christensen på 52100276 eller jpc@dbio.dk

Eventuelle valgmøder i forbindelse med en urafstemning vil blive annonceret på regionernes sider på www.dbio.dk

Valg til hovedbestyrelsesmedlemmer samt øvrige regionsbestyrelsesmedlemmer

Såfremt der melder sig netop det antal kandidater, der skal bruges til de enkelte poster, betragtes disse som valgt uden afstemning.

Hvis der er flere kandidater til posterne som hovedbestyrelsesmedlem samt øvrige regionsbestyrelsesmedlemmer, end der er behov for, finder der afstemning sted på regionens generalforsamling.

Såfremt der ikke har meldt sig et tilstrækkeligt antal kandidater til regionsbestyrelsen ved fristen for opstilling, kan der ske supple-

rende opstilling og valg på regionsgeneralforsamlingen til den ubesatte post.

Ønsker du at stille op til hovedbestyrelsesmedlem eller almindeligt medlem af regionsbestyrelsen, skal du skrive til den region, du stiller op i. Du finder oplysninger herom på regionens hjemmeside.

Valg af kongresdelegerede

Delegerede til dbio's kongres den 23. og 24. november 2021 vælges på de enkelte regioners generalforsamlinger. Du kan stille op som delegeret på generalforsamlingen.

Vilkår for arbejdet

Regionsformændene er frikøbt på fuldtid til arbejdet, og øvrige regionsbestyrelsesmedlemmer frikøbes til møder og i fornødent omfang til andre opgaver.

Hvis du vil vide mere om valgene til regionsbestyrelserne og vilkår for arbejdet, er du velkommen til at kontakte din regionsformand eller organisatorisk chef Janus Pill Christensen 52100276 eller jpc@dbio.dk

PETRISKÅLEN

Bliv klogere på, hvordan politik, strategi og meninger dannes i Danske Bioanalytikere

Mødet i
Hovedbestyrelsen
den 4. og 5. ma

Næste møde
15. og 16. juni

Demonstration hver tirsdag

Hovedbestyrelsen støtter Tjenestemandstirsdays. En tværfaglig græsrodsgruppe startede i april måned med at demonstrere hver tirsdag på Christiansborg Slotsplads mod Tjenestemandstirsdays fra 1969. Reformen betød, at de kvindedominerede fag i det offentlige blev indplaceret lavere end mandefag som fx politibetjent og folkeskolelærer. Græsrodsgruppen har også stillet et borgerforslag om et opgør med reformen og lønmæssig ligestilling, som blev førstebehandlet i Folketinget den 20. maj. dbio har blandt andet stillet en kaffevogn til rådighed for deltagerne i demonstrationerne og flere fra HB og forretningsudvalget har deltaget. Formand Martina Jürs har holdt tale i København og næstformand Bitten Kaanbjerg Kristensen i Århus. Tjenestemandstirsdays har siden starten spredt sig også til Århus og Aalborg. På fotoet er det midtjyske bioanalytikere, som er mødt op til kampen for et lønløft.

Ansatte i podetelte - overenskomst og beskyttelse

Danske Bioanalytikere har henvendt sig til Fagbevægelsens Hovedorganisation, FH om forholdene i de mange podesteder rundt i landet. Herunder om poderne er overenskomstdækket, og om de har adgang til en tillids- og arbejdsmiljørepræsentant. Poderne er mange steder indplaceret på dbios overenskomst på løntrin for laboranter, men dbio får ikke alle steder tilsendt udkast til lønaftaler, så de kan sikre sig, at poderne får ordnede løn og ansættelsesforhold. Regionsformand i dbio-Hovedstaden Lotte Christensen fortalte, at hun oplever et stort og stigende antal opsigelser, bortvisninger og problemer med overholdelse af arbejdsregler og ansættelsesvilkår. Der er

mange nye ansættelser, men hun får ikke kendskab til disse og bliver ikke inddraget i lønfastsættelsen. Hun og næstformand Klara Jørgensen har desuden fået en del henvendelser fra podere, der ønsker hjælp og rådgivning, men der er kun ganske få, der er medlem af dbio. I Region Hovedstaden er der både podeklinikker i sundheds- og samfundssporet, og alene i samfundssporet er der nu ansat over 1100 podere. HK og FOA har meddelt FH, at de ikke mener, at det er en FH sag, men bør løftes i FF, og FH vil derfor ikke gøre mere i sagen.

Fra dbio-Sjælland fortalte formand Anja Aakeson, at dbio, FOA og HK har dannet et

valgforbund, så der nu kan vælges både tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter i såvel podetelte som vaccinationscentre. "Jeg håber, at der er nogle der vil stille op til tillidsposterne. Vi er i gang med at få valgsedler sat op", sagde Anja Aakeson.

Jesper Rønn, dbio Syddanmark bemærkede, at der er stor forskel på podetelte og vaccinationssteder. "I podeteltene er det jo gud og hver mand, der arbejder, mens vaccinationssteder har ansat sundhedspersonale. Og det er jo svært at hjælpe, for mange er ikke medlem af faglige organisationer".

dbio vil drøfte sagen i Sundhedskartellet.

IFBLS KONGRES:

”Bioanalytikerne fortjener en stor fagfest”

Det var en begejstret Martina Jürs, der indledte punktet om den internationale bioanalytikerkongres, som sidste år blev aflyst.

Lige her til morgen kom det i forbindelse med genåbningen ud, at man nu må mødes 1000 deltagere til et arrangement, hvor det meste foregår siddende. Jeg er megaglad. Bioanalytikerne skal have en stor fest. Det fortjener de”.

Faglig konsulent Marianne Nielsen fortalte, at der den 4. maj to dage inden fristen er indsendt 275 abstracts, og at antal tilmeldinger er stigende.

”Indtil videre kører vi med fuldt program. De inviterede talere holder ved, og vi er ved at få en Covid-19 session på plads. Vi har bl.a. kontakt til Brostrøm for at høre, om han vil være keynote-speaker”, fortalte Marianne Nielsen.

IFBLS-kongressen vil blive dækket både i dbios fagblad og på IFBLS’ hjemmeside.

REGIONSFORMÆND MØDER REGIONSRÅDSFORMÆND

dbio’s regionsformænd i Hovedstaden, Sjælland, Syd og Midt har afholdt møde med deres respektive regionsrådsformænd sammen med en konsulent fra dbio’s sekretariat. På møderne har de diskuteret manglen på bioanalytikere og den pressede situation, det medfører for nogle laboratorier. Dbio ønsker, at regionerne forholder sig til udfordringen og tager ansvar for fx at få uddannet flere bioanalytikere.

En ansøger til puljer

Ved ansøgningsfristen den 1. maj, var der kommet én ansøger til puljerne til erfarne FTR, TR og AMIR. Puljerne er beregnet til efter/videreuddannelse.

dbio KONGRES 23.-24. NOVEMBER

Forberedelserne til dbios kongres i november er i fuld gang. En gruppe af hovedbestyrelsesmedlemmer har gået dbios vedtægter igennem. Deres indstillinger til ændringer vil blive drøftet senere. HB tog desuden fat på at udarbejde et nyt tre-årigt budget for foreningen.

VALG TIL TR

Der er valg til foreningens tillidsrepræsentanter i juni måned.

GLÆD DIG TIL dbios NYE HJEMMESIDE

Arbejdet med en ny og mere brugervenlig hjemmeside skrider planmæssigt fremad.

DET HASTER MED SPECIALISTUDDANNELSER

Mange af de bioanalytikere, som er specialister, går på pension i de kommende år, og det haster derfor med at få uddannet nye. Allerede på kongressen i 2018 var man opmærksom på det, og vedtog et forslag om at afdække behovet for specialistuddannelse. Karin Vestergaard fra dbio-Midtjylland påpegede, at der er to ben i sagen. Dels en decideret specialistuddannelse, dels behovet for en generel opdatering af bioanalytikerne inden for samtlige specialer.

Det igangværende kompetenceudviklingsprojekt i Region Hovedstaden er ikke tiltænkt alle generalister, men nogle bestemte grupper på laboratoriet, fortalte Lotte Christensen regionsformand i dbio-Hovedstaden, som også kunne fortælle,

at meget har været sat i bero i på grund af Covid-19. Næste modul starter først til september. Projektgruppen arbejder pt på en række virtuelle kurser, så flere fra hele landet kan deltage.

Ved OK21 blev der aftalt et projekt, som indebærer, at dbio og Danske Regioner sammen skal undersøge behovet og eventuelle veje til specialistuddannelser for faggruppen. Kortlægningen skal omfatte alle grene af bioanalytikerfaget. Projektet forventes at gå i gang efter sommerferien. Faglig chef i dbio Jane Fyhn bemærkede, at det er vigtigt at få kortlagt, hvad der allerede eksisterer af mulig uddannelse. ”Det er en lille profession, og vi skal undersøge, at vi kommer til at sidde og udkonkurrere hinanden”.

”Jeg vil give en kæmpe cadeau til fleksjobberne for at tage den kamp op. Det er personligt hårdt, men fleksjobberne kæmper jo også for et rummeligt arbejdsmarked, ligesom vi også kæmper for fremtidens fleksjobbere. Det er en sag af vigtig karakter”.

Martina Jürs

FLEKSJOBSAGEN NU I LANDSRETTE

I november 2018 opsagde Region Sjælland, som led i en fyringsrunde 19 bioanalytikere. Heraf var de 6 ansat i et fleksjob. Samtlige bioanalytikere ansat i fleksjob på Sjællands Universitetshospital, SUH, blev således opsagt. Dbio vurderede, at opsigelsen af samtlige fleksjobbere på SUH gav en formodning om, at regionen havde udøvet indirekte forskelsbehandling. Dbio anlagde derfor sag mod Region Sjælland på vegne af fire af de fyrede fleksjobbere. Sagen blev først prøvet i byretten. Her tabte dbio. Sagen blev anket og kører nu i Landsretten. Afgørelsen forventes at ligge i uge 21.

PRIVATE LABORATORIER OPSIGER OVERENSKOMST

Fertilitetsklinikken Vitanova og det private lægelaboratorium Unilabs har opsagt overenskomsten med dbio, da de har meldt sig ind i arbejdsgiverorganisationen DI, Dansk Industri. Arbejdsgiver mener, at området bør dækkes af Funktionærernes Industrioverenskomst, som de har indgået med HK. Begrundelsen for opsigelsen fra arbejdsgivers side er, at dbio og HK nu er i samme hovedorganisation. Det skete efter fusionen i 2018 mellem FTF og LO og førte til dannelse af FH. Danske Bioanalytikeres hovedbestyrelse valgte efter fusionen at indgå som medlem i FH. Danske Bioanalytikere er helt uenige med arbejdsgiver. Foreningen mener, at bioanalytikerne, som er ansat på de to arbejdspladser, fortsat hører ind under Danske Bioanalytikeres overenskomst indgået på de to virksomheder.

DBIO: SPORBAR - IKKE SÅRBAR

På kongressen i 2018 vedtog de delegerede, at dbio skulle arbejde for, at bioanalytikere i højere grad er beskyttet af anonymisering, bl.a. at de ikke skal stå med fuldt navn, når de slår op en patientjournal men fx kan nøjes med et regions-id eller initialer. HB gjorde status over, hvordan foreningen har arbejdet med kongressforslaget.

Danske Bioanalytikere har afgivet to høringssvar vedr. ny lovgivning, der fastsætter regler om logning af sundhedspersonale, når de foretager opslag i patientjournaler mv. Høringssvarene argumenterer for, at sundhedspersonalet ikke skal kunne spores med navn. Der er afgivet et høringssvar vedr. forslag til bekendtgørelse om autoriserede sundhedspersoners journalføring. Centerchefbioanalytiker Lene Ørnstrup, Rigshospitalet, deltager som dbios repræsentant i en følgegruppe om journalføring, og hun har ved flere lejligheder understreget, at personalet bør kunne identificere sig med anden identifikation end navn i patientjournalen. Det samme har dbio's sekretariat gjort på møder om den nye bekendtgørelse. Fagbladet har haft et tema om patienters chikane af bioanalytikere, et tema om sporbarhed og har bragt en annonce for, at man som medlem kan få støtte fra dbio, hvis man får en patientklage. På dbio's hjemmeside under temaet Autorisation er der oprettet en ny side: Patientklager, hvor man kan læse om sagsgangen i en patientklagesag og, hvem man kan kontakte i dbio for at få støtte og rådgivning.

HB konkluderede, at kongressforslaget er dækket ind. Dog skal foreningen gøre medlemmerne mere opmærksomme på,

at dbio har en regresforsikring, som kan bruges fx hvis et medlem får en patientklage.

EKLATANT BEHOV FOR ET NATIONALT POCT-CENTER

Danske Bioanalytikere har gennem lang tid arbejdet for at der oprettes et nationalt POCT-center i Danmark. At der er et behov, er blevet ekstra synligt under corona, hvor blandt andet den svingende kvalitet af kvik-tests har været debatteret i pressen. Martina Jürs har som formand for Danske Bioanalytikere været i kontakt med sundhedsministeren om sagen. Hun har haft indlæg i netmediet Sundhedsmonitor og indgået et samarbejde med Forbrugerrådet TÆNK, som ligesom dbio ønsker en bedre kvalitetssikring af det stadigt stigende antal hurtigtest, som forbrugerne i mange tilfælde helt selv kan udføre. dbio har desuden været i kontakt med flere folketingspolitikere for at advokere for POCT-centret.

TOPMØDE OM KLINISK UDDANNELSE

Den 26. april inviterede dbio til et 2-timers virtuelt topmøde for kliniske undervisere, uddannelseskoordinatorer, ledere med ansvar for uddannelse og dbio's regionsformænd. Der var tilmeldt 125, og de fleste deltog. Formålet med mødet var at få en fælles debat i professionen om dimensionering, den kliniske del af uddannelsen og de udfordringer og løsningsmuligheder der findes her, hvis der skal optages flere studerende. Deltagerne havde mange synspunkter og forslag som supplement til to spørgeskemaundersøgelser, der blev sendt til undervisere og ledere i marts/april. Der skal nu udarbejdes en opsamling på det hele til videre behandling. Martina konkluderede, at det er en svær opgave at få plads til flere studerende ude i klinikken, men at det er en fælles opgave – ikke kun underviserens.

VIRTUELLE MØDER ER VELBESØGTE

dbio har holdt flere virtuelle møder i den seneste tid. I marts blev afholdt et møde for tillidsrepræsentanterne om OK21, og der afholdes endnu et den 22. juni. Fællestillidsrepræsentanternes uddannelsesdage handlede om kommunikation og relationer og FTR-rolle i forhold til TR. Et webinar om kommunikationsredskabet Klar Tale – et værktøj til god og konstruktiv kommunikation på arbejdspladsen blev afholdt 19. maj med 83 tilmeldte fællestillidsrepræsentanter, tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter. Årskurset for tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter afholdes virtuelt den 7. og 8. juni.

Vælg din medlemskalender for 2022

Danske bioanalytikere tilbyder igen i år tre forskellige kalendertyper gældende for 2022. Alle med samme faglige indhold.

Ønsker du en anden type kalender end den, du har i år, skal du aktivt foretage et valg. Ellers får du automatisk den kalender, du fik i 2021.

Frem til 20. juli 2021 kan du ændre dit valg eller se, hvad du tidligere har valgt.

Læs mere på dbio.dk/kalender

Månedskalender – den klassiske kalendertype som kun har månedsoversigt. Formatet er 9 x 17cm.

Mini-månedskalender – en mini udgave af den klassiske månedskalender. Har kun månedsoversigt. Formatet er 7,3 x 13,3 cm.

Mini ugekalender – en ugekalender i mini udgave, som har spiralryg inden i. Der er kun ugeoversigt i. Formatet er 8,5 x 13,5 cm.

Det er dyrt at sende kalendere ud, så hvis du ikke ønsker en kalender, beder vi dig om at framelde den.

Medlemskalenderen udsendes med fagbladet i slutningen af oktober.

Hent abstrakts, projekter
og læs mere på
dbio.dk/bachelorpris

Vindere af bachelorprisen februar 2021

1.
pris

Fra venstre Mette Zeuthen, Camilla Qvist, Julie M. Williams, Jeppe Noack og Filis Necip.

1. pris

Projekt om digital patologi

Projektet er udarbejdet af Julie M. Williams og Jeppe Noack på Patologiafdelingen på Rigshospitalet og Københavns Professionshøjskole.

Vejledere: Bioanalytikerundervisere Camilla Qvist og Filis Necip, og lektor Mette Zeuthen, Københavns Professionshøjskole.

Titel: Validering af Olympus SlideView VS200 Research Slide-Scanner

Begrundelse for prisen:

Projektet sætter fokus på digital patologi – et højaktuelt emne, der arbejdes med på alle danske patologiafdelinger. De fleste er startet med at se på digitalisering af det formalinfikserede paraffinindstøbte snit, men Julie og Jeppe har sat fokus på en niche med digitalisering af frysesnitsundersøgelser, hvor selv små for-

længelser af analysetiden ikke kan tolereres.

En udfordring ved digitalisering er, at indscanning af snit tager tid, og jo flere digitale løsninger, der indføres, jo længere svartider kan der forekomme.

Projektet undersøger både tidsforbrug, og hvordan man kan indscanne våde vævsnit og få en tilfredsstillende diagnostisk kvalitet. Resultaterne vil være til stor inspiration, når digitalisering af frysesnit bliver diskuteret i de patologiske afdelinger – ikke kun nationalt, men også internationalt.

Opgaven er gennemarbejdet, meget velskrevet og interessant med såvel historiske som aktuelle, relevante referencer. Der er samtidig et lækkert layout, der indbyder til læsning.

Med 1. prisen følger 5.000 kr.

2.
pris

Fra venstre Pia Bruun Jensen, Gülcan Köylüoğlu, Melek Ünlü og Cilia Sindt.

Projekt om diagnostisk af lette hovedtraumer

Projektet er udarbejdet af Gülcan Köylüoğlu og Melek Ünlü på Blodprøver, Biokemi & Immunologi på Sygehus Sønderjylland og UC Syddanmark.

Vejledere: Bioanalytikerundervisere Pia Bruun Jensen og Cilia Sindt, lektor på UC Syddanmark.

Titel: En undersøgelse af den analytiske- og diagnostiske ydeevne af S100b hos patienter med lette hovedtraumer.

Begrundelse for prisen:

Projektet har fokus på et klinisk meget relevant emne, hvor afsættet er en opmærksomhed på de konsekvenser, som en undersøgelse med kontraststof kan have for patienterne. Gülcan og Melek har således analyseret en alternativ metode til at undersøge lette hovedtraumer i stedet for at bruge kontraststof.

Der leveres en klar konklusion, som rummer udviklingsperspektiver til gavn for patienterne – resultaterne viser, at man kan reducere antallet af CT-scanninger og dermed skåne en gruppe patienter for unødigt stråleeksponering.

Konklusionen er baseret på en flot retrospektiv analyse med henvisning til mange relevante artikler med forskellige vinkler på problemformuleringen, og der er arbejdet grundigt, kvalificeret og kritisk med et stort datamateriale. I perspektivering skitseres nye muligheder for både forskning og udvikling af nyt POCT-udstyr. Opgaven er meget velskrevet og læsevenlig, og man forstår fra start til slut, hvad undersøgelsen handler om, og hvorfor den er vigtig.

Med 2. prisen følger 3.000 kr.

Øvrige indstillede til Bachelorprisen

Helene Ejby Lastrup og Daniella Bech Meklenborg Geltzer
Nuklearmedicinsk afdeling, Sydvestjysk Sygehus, Esbjerg
Projekt: BD Neutra-Clear™ needle-free connector: Indflydelse på patientdosis og effekt på ekstern dosimetri til Personalet, i PETforberedelsen.

Esra Gömec, Eva Boie Tange og Mirjeta Krasniqi
Klinisk Biokemisk Afdeling, Sjællands Universitetshospital, Køge
Projekt: Flere stik på børn – hvordan optimerer vi blodprøvetagningen?

Berit Holm-Jensen, Sara Bilgrav Ditlefsen og Sofie L. Witthøft
Klinisk Neurofysiologisk Afdeling, Sjællands Universitetshospital, Roskilde
Projekt: Intertester Variabilitet ved ENG Undersøgelser: Tilfældig vs. Standardiseret Protokol

Jakoba Sevdal Danielsen
Klinisk Biokemisk Afdeling, Nordsjællands Hospital, Hillerød
Projekt: Vurdering af analysekvaliteten af 14 biokemiske analyser målt på Epoc® Blood Analysis system

Frederikke K. R. Christiansen, bioanalytikerstuderende og radiografstuderende **Maria Jensen**
Klinisk Biokemisk Afdeling, Regionshospitalet Nordjylland, Hjørring
Projekt: Implementering af Point-of-Care testing på billeddiagnostisk afdeling ifm. eGFR-måling forud for CT-scanning med jodholdigt i.v kontrast: et scoping review

Personlig medicin

Redaktører: Søren Harnow Klausen og Karin Christiansen
Forfattere: Mette Hartlev, Karin Christiansen, John Brandt Brodersen, Søren Harnow Klausen, Karin Tybjerg, Marianne Nielsen, Esben Nedenskov Petersen, Sara Green, Henrik Vogt, Katharina O. Cathaoir, Regina Christiansen, Marielouise Mærkedahl og Lasse Nielsen

ISBN: 9788762819566
Munksgaard 2020
Sider: 298
Pris: (vejl.) 295,00

BOGANMELDELSE

Velegnet til projektarbejde og tematiseret undervisning

PERSONLIG MEDICIN har potentiale i uddannelses-sammenhæng inden for bioanalytikerprofessionen. En stor del af området "Personlig medicin" er baseret på anvendelse af avanceret teknologi til at frembringe genetiske data af høj kvalitet. Anvendelse af kompleks teknologi, kvalitetssikring og viden om genetik, molekylærbiologi og tilhørende analyser er en integreret del af bioanalytikeruddannelsen. Bogen PERSONLIG MEDICIN udfolder emnet ved at sætte fokus på for eksempel etik, begrebsudvikling og brug af algoritmer til at forudsige sygdom, jura og cost-benefit og give eksempler på de dilemmaer, som opstår i takt med den teknologiske udvikling. Bogen er baseret på samfundsvidenskabelig forskning i sundhed og sygdom. Bogen inviterer til debat om begrebet personlig medicin, sygdomsbegrebet, individualiserede behandlingsforløb og behovet for uddannelse af de sundhedsprofessionelle, så de er klædt på til at anvende teknologien samt reflektere over de dilemmaer, som den teknologiske udvikling også giver anledning til.

Bogens opbygning, hvor de enkelte kapitler kan læses selvstændigt, gør den særligt velegnet til brug i projektarbejde og tematiseret undervisning. Det er en

kernekompetence for den færdiguddannede bioanalytiker at kunne anvende og udvikle sundheds- og informationsteknologi med borger-/patientperspektiv. Her bidrager bogen med fyldestgørende viden fra den samfundsvidenskabelige forskning i sygdom og sundhed.

Personlig medicin er et meget aktuelt tema, som mange studerende viser stor interesse for. En gruppe af bioanalytikerstuderende optaget på talentforløbet på VIA UC har læst et uddrag af bogen og har udtalt:

"Det er relevant viden, især i sammenhæng med undervisningen i molekylærbiologi."

"Det er ikke tungt læsestof, men kan med fordel støttes af oplæg, som bringer det ind i en sammenhæng, da det er videnskabelig litteratur, der dækker mange aspekter. Det kan derfor være svært selv at finde fokus."

Anmeldt af Malene Munk Jørgensen
Lektor, ph.d.

Forsknings- og udviklingscenter for sundhed og velfærdsteknologi
VIA Bioanalytikeruddannelsen

NYT FRA PENSIONS KASSEN FOR SUNDHEDSFAGLIGE UNDER PKA

PKA er for sjette gang kåret som Danmarks førende klimainvestor

Forårets generalforsamling i vores pensionskasse er netop overstået, og vanen tro plejer jeg at skrive lidt derfra.

Sidste år blev generalforsamlingen udskudt et par måneder pga. corona, og den endte med at blive afholdt som en virtuel generalforsamling. Da jeg dengang skrev mit indlæg til fagbladet, troede jeg ikke, at der fortsat i 2021 ville være problemer med at mødes fysisk. Igen i år måtte deltagerne sidde hjemme bag skærmene for at deltage.

Efter min mening forløb dagen ganske fint, men det sociale element med småsnak i pauserne manglede. Lad os håbe og tro på, at det i 2022 bliver muligt igen at mødes fysisk.

Der var i alt tilmeldt ca. 133 delegerede til dagen; heraf 32 bioanalytikere.

Foråret 2020 var præget af uro på de finansielle markeder grundet coronasituationen, hvor der var store tab. Meget er genvundet, men desværre er det ikke muligt at fastholde kontorenten

på 5% fra 2020. Den har man måttet sætte ned til 3,5% for 2021. Det er stadig attraktivt, når man sammenligner med andre pensionselskaber. Den årlige omkostning pr. medlem blev igen sat ned fra 345 kr. til nu 340 kr. for 2021.

Pensionskassen er fortsat i vækst; indbetalingerne er større end pensionsudbetalingerne, og pensionskassens formue voksede med 2,2 mia. i 2020. Der bliver uddannet flere, og muligheden for delpension giver medlemmerne mulighed for en fleksibel overgang til pensionisttilværelsen.

PKA er kåret af Verdensnaturfonden som Danmarks førende klimainvestor seks år i træk. Det er målsætningen, at 50 mia. af formuen skal være investeret i grønne projekter i 2025, og at de samlede investeringer skal være CO₂-neutrale senest i år 2050. Det er helt sikkert noget, vi kan være stolte af.

På generalforsamlingen i 2020 var der valg af bestyrelsesmedlemmer for flere faggrupper. Valget af

jordemoderrepræsentant og en suppleant endte begge med lodtrækning mellem to kandidater, der fik lige mange stemmer. Det er ikke optimalt, så til denne generalforsamling blev der vedtaget en ny valgprocedure, hvor risikoen for, at valget afgøres ved lodtrækning, minimeres.

På bestyrelsesmødet i marts måned blev der vedtaget et regelsæt med ti dataetiske principper. I PKA er der i alt ca. 330.000 medlemmer, hvoraf vi i Pensionskassen for Sundhedsfaglige er ca. 65.000 medlemmer. Det er store mængder data med personspecifikke oplysninger, der skal håndteres, og det er vigtigt, at det gøres med omhu. Det er muligt at læse om disse principper på PKA's hjemmeside.

Bestyrelserne i PKAsamarbejdet arbejder med en ny strategi, der skal fastlægge de næste skridt for vores pensionsfællesskab. Alle bestyrelsesmedlemmer er blevet interviewet, og der er gennemført en grundig medlemsundersøgelse, hvor mere end 50 medlemmer på

tværs af alle pensionskasser i PKA er blevet spurgt ind til deres hverdag, arbejdsliv og økonomi og om deres forhold til pension og deres pensionskasse. Disse interview danner baggrund for diskussionerne i bestyrelsen. Normalt ville bestyrelserne mødes fysisk for at diskutere, men grundet forsamlingsloftet kørte projektet rent virtuelt med opdeling i små grupper ad flere omgange. Det har været en meget velfungerende og god proces.

I 2020 var der planlagt et fælles delegeretmøde for alle delegerede i PKA samarbejdet. Som næsten alt andet blev også dette møde aflyst. I stedet har man valgt i 2021 at holde delegeretmøder for de enkelte pensionskasser. Der er således planlagt et møde for delegerede her i Pensionskassen for Sundhedsfaglige 31.8.2021. Mødets tema er: Hvordan hjælper PKA medlemmerne livet igennem, og hvordan sikrer PKA fællesskabet en god seniortilværelse?

MERETE RINGSHOLT
MEDLEM AF BESTYRELSEN FOR SUNDHEDSFAGLIGE

spørg dbio

SARA BECK JOCHUMSEN
KONSULENT I DBIO

Manglende pensionsindbetalinger – delpension

Jeg arbejder på et sygehus og er gået ned i tid med 2 dage om ugen, hvor jeg modtager pension fra PKA. Jeg har nu opdaget, at jeg ikke har fået indbetalt til min pensionsordning for de timer, jeg arbejder. Min arbejdsgiver siger, at det har jeg ikke ret til. Passer det?

Svar:

Hvis du alene får pension fra PKA for de dage/timer, hvor du ikke arbejder, så har du krav på at få indbetalt pensionsbidrag til din PKA-pension for de dage, du arbejder – det kaldes ”delpension”.

Hvad er ”delpension”?

Delpension – efter overenskomsten mellem dbio og Danske Regioner – er en ordning, hvor din pension i PKA giver dig mulighed for at trappe langsomt ned og tage hul på livet som pensionist uden at forlade dit arbejde fra den ene dag til den anden.

Normalt vil du være undtaget fra overenskomstens pensionsbestemmelser, hvis du modtager pension fra en pensionsordning, som det offentlige har ydet bidrag til (f.eks. PKA).

Men når du er på delpension, så anses du ikke som pensioneret, og du er derfor

fortsat omfattet af overenskomstens pensionsbestemmelser. Det betyder, at din arbejdsgiver fortsat skal indbetale pensionsbidrag for de timer, hvor du arbejder.

Du kan læse mere om ordningen på www.pka.dk/delpension.

Det er PKA, der rådgiver om de nærmere vilkår i forhold til din pensionsordning. dbio rådgiver i forhold til de overenskomstmæssige forhold.

Du kan kræve efterbetaling

Har du ikke fået indbetalt på din pensionsordning, som du skulle, har du krav på at få det beløb, du mangler efterbetalt. Som udgangspunkt kan du kræve beløbet 5 år tilbage, men i særlige tilfælde kan man gå 10 år tilbage.

Det er vigtigt, at du tager fat i din arbejdsgiver så hurtigt som muligt og be-

der om at få beløbet efterreguleret. Det bør du gøre på skrift, så du har dokumentation for, hvornår du har bedt om det.

Du kan også få hjælp hos din tillidsrepræsentant på afdelingen.

Er du ansat andre steder end på et sygehus?

Er du ansat et andet sted end på et sygehus, kan der være andre regler. Du kan se i din overenskomst eller din ansættelseskontrakt, hvad der gælder.

Planlæg din pension i god tid

Overvejer du at gå på pension, og tænker du, at delpension kan være en løsning for dig, bør du i god tid drøfte muligheden med din arbejdsgiver og din pensionskasse, så det helt rigtige forløb kan tilrettelægges.

Bioanalytikernes Uddannelses- og Forskningsfond

fond

Ansøgnings-
frist
1. oktober
2021

Står du over for:

- at etablere eller deltage selvstændigt i et udviklings- eller forskningsprojekt
- en uddannelse med særlig betydning for fagets udvikling
- deltagelse i kongresser, seminarer mv. med selvstændig præsentation
- uddannelsesophold i udlandet som en del af din bioanalytikeruddannelse.

– så har du muligheden for at søge penge i Bioanalytikernes Uddannelses- og Forskningsfond.

Fondens overordnede formål er at være et dynamisk redskab i udviklingen af bioanalytikerfaget.

Fonden ledes af en bestyrelse på syv medlemmer.

Formand for fondsbestyrelsen: Martina Jürs, formand Danske Bioanalytikere

Sekretær for fondsbestyrelsen: Charlotte Lorentzen
Tlf. 4422 3245
clo@dbio.dk

Der uddeles midler to gange om året med ansøgningsfrist henholdsvis den 1. marts og den 1. oktober.

Særligt ansøgningskema og retningslinjerne for tildelingen hentes på: www.dbio.dk/fonden

HURTIG OG SIKKER SARS-CoV-2 DIAGNOSTIK med Vivalytic

- *Mindsket risiko for brugeren, da transportmediet inaktiverer virus*
- *Svar på 39 minutter*
- *Fuldautomatiseret*
- *Random access*
- *Brede paneler til syndromtesting (STI, VRI m.fl.)*

